

**BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM**

Nr 14

2010

POLSKIE TOWARZYSTWO BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

powstało w roku 1996

Towarzystwo jest członkiem
Société Internationale d'Étude du Dix-huitième Siècle
www.isecs.org

Adres: ul. Nowy Świat 72, p. 125
00-330 Warszawa
www.wiekosiemnasty.pl

Numer konta: PKO BP SA X Oddział Warszawa
12 1020 1013 0000 0602 0116 4359

Biuletyn redaguje: Michał Zwierzykowski
e-mail: mzwi@amu.edu.pl

Okładkę projektował Mateusz Chachulski

WSPOMNIENIA O ZMARŁYCH CZŁONKACH TOWARZYSTWA

Śp.
Profesor Juliusz Bardach
(1915–2010)

W dniu 26 stycznia 2010 r. zmarł Profesor Juliusz Bardach, uczony światowej sławy, nestor polskich historyków prawa. Urodzony 3 listopada 1915 r. w Odessie, lata młodości spędził we Włodzimierzu Wołyńskim i w Wilnie. Pracę naukową rozpoczął w trakcie studiów na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Stefana Batorego, pod kierunkiem prof. Stefana Ehrenkreutzta. Jeszcze jako student III roku zabrał głos w dyskusji na VI Powszechnym Zjeździe Historyków Polskich w Wilnie, a zanim katastrofa wojenna pokrzyżowała Jego plany naukowe, zdążył opublikować (w 1938 r.) pionierską rozprawę *Adopcja w prawie litewskim*, na podstawie której uzyskał w 1948 r. doktorat na Uniwersytecie Jagiellońskim (promotorem był prof. Adam Vetulani). Od 1950 r. związał się z Uniwersytetem Warszawskim, w latach 1954–1968 był dyrektorem Instytutu Historii Państwa i Prawa UW. Dorobek naukowy Profesora, imponujący rozległością tematyczną i chronologiczną, obejmuje ok. 600 publikacji. Do najbardziej znanych wśród nich należy fundamentalna, 5-tomowa synteza *Historia państwa i prawa Polski*, której był współautorem i głównym redaktorem. Współuczestniczył także w opracowaniu wielotomowej *Historii Polski*, wydanej przez Instytut Historii PAN. Profesora pociągały wielkie zagadnienia historyczno-prawne, jak sposób tworzenia prawa, jego recepcja i funkcjonowanie w praktyce, postawy wobec niego, problematyka myśli prawniczej (z uwzględnieniem m.in. dziejów prawa jako nauki i jego nauczania). Wszystkie te zagadnienia znalazły szerokie uwzględnienie w poszczególnych kierunkach badań J. Bardacha. Wśród nich jednym z głównych była historia dawnego parlamentaryzmu polskiego. Zajmowała Profesora zwłaszcza geneza sejmu, ale zagłębiał się także w późniejsze jego dzieje. Baczną uwagę zwrócił m.in. na regulację prawno-państwowego stosunku Korony i W. Ks. Litewskiego przez „Zaręczenie Wzajemne Obojga Narodów”, przyjęte

przez Sejm Wielki 20 października 1791 r. Odnośne badania J. Bardacha wiązały się w niemałej mierze z Jego zainteresowaniem kwestiami federalizmu i państwa federalnego, a w tym kontekście głównie dziejami Unii polsko-litewskiej. Badał losy tego związku dwóch państw na różnych jego etapach, poczynając od najwcześniejszego. W ogłoszonej w 1969 r. rozprawie *Krewa i Lublin* w nowatorski sposób objaśnił założenia aktu krewskiego na gruncie upowszechnionych na Litwie w XIV w. pojęć o państwie, jako *patrimonium* dynastii z panującym na czele. W twórczości Profesora dzieje Litwy, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień prawno-ustrojowych i narodowościowych, stanowiły jeden z najważniejszych nurtów. Zainteresowanie nimi wyniósł jeszcze z czasów studenckich, kiedy to, jak wspominał po latach, na seminarium prof. Ehrenkreutza dawne prawo litewskie urzekło Go swą oryginalnością, harmonizującą ze specyfiką W. Ks. Litewskiego. Fascynowała Go panująca w Wielkim Księstwie tolerancja religijna i narodowościowa. Prowadził rozległe i dogłębne badania nad Statutami Litewskimi, prawem zwyczajowym w W. Ks. Litewskim, ustrojem tamtejszych miast na prawie magdeburskim, oraz wielu innymi zagadnieniami z zakresu historii prawa. Odrębnie wspomnieć trzeba badania J. Bardacha nad stosunkami religijnymi i narodowościowymi na ziemiach Litwy i Białorusi, zarówno w dawniejszych stuleciach (XIV–XVIII), jak też — w większym jeszcze stopniu — w wiekach XIX–XX. Zajmował się w nich m.in. zagadnieniami świadomości narodowej i procesów narodotwórczych. W swej twórczości naukowej łączył harmonijnie dwie umiłowane dziedziny — prawoznawstwo i historię, każdą z nich wzbogacając swym talentem i trudem.

Profesor był członkiem wielu krajowych, zagranicznych i międzynarodowych instytucji, organizacji i stowarzyszeń naukowych, w tym Polskiej Akademii Nauk (członek rzeczywisty od 1989 r.), Polskiego Towarzystwa Historycznego (I wiceprezes w latach 1960–1967), Accademia Nazionale dei Linzei, Accademia Mediterranea delle Scienze, Association Internationale d’Histoire de Droit et des Institutions. Profesor był też członkiem Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem XVIII niemal od początku jego istnienia. Doktoratami honorowymi uczciły Jego zasługi Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Łódzki i Uniwersytet Wileński.

Wypromował wielu magistrów i doktorów, znacznie jeszcze większej liczbie badaczy — z Polski, Litwy, Białorusi i innych krajów — dopomógł okazanym im zainteresowaniem, zycziwą radą,

pomocą w potrzebie. Ze śmiercią Profesora Juliusza Bardacha środowisko historyczne straciło jednego z najwybitniejszych przedstawicieli współczesnej polskiej humanistyki.

[Jan Jurkiewicz]

Śp.
Profesor Teresa Zielińska
(18 maja 1929–15 lutego 2010)

Pochodząca z rodziny o tradycjach ziemiańskich, Teresa Zielińska po zdaniu matury w Liceum Ogólnokształcącym Sióstr Niepokalanek w Szymanowie w 1948 r., rozpoczęła studia w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Skończyła je w 1952 r., napisawszy pod kierunkiem prof. Mariana Małowista pracę magisterską pt. *Krakowskie rzemiosła wyrabiające przedmioty metalowe w okresie od XIV do XVI w.* Jeszcze jako studentka rozpoczęła pracę w Archiwum Głównym Akt Dawnych, gdzie od początku zajmowała się archiwaliaми ziemiańskimi, w powojennej nomenklaturze — podworskimi. Archiwalnym trudom Teresy Zielińskiej zawdzięczamy w dużym stopniu wypracowanie metod porządkowania tych zespołów oraz obecny kształt wielu z nich — m.in. Archiwum Zamoyskich, wielu części Archiwum Radziwiłłów, Archiwum Ostrowskich z Ujazdu, Zbioru Czołowskiego, a także Archiwum Roskiego, którego porządkowanie przerwała Jej śmierć. Równoległe z pracą nad przygotowaniem zbiorów do udostępniania, Teresa Zielińska publikowała teksty archiwoznawcze, które stanowią dla badaczy wciąż aktualne informatory o materiałach, tworzących podstawy naszej wiedzy o przeszłości.

Od lat siedemdziesiątych podjęła pani Teresa, jak ją współpracownicy i znajomi nazywali, drugi nurt badań — studia nad materialnymi podstawami działań polskich elit w epoce nowożytnej, a także innymi przejawami ich publicznej aktywności. Napisany pod kierunkiem prof. Janiny Leskiewiczowej, obroniony w 1975, a wydany w 1977 r. doktorat — *Magnateria polska epoki saskiej. Funkcje urzędów i królewszczyzn w procesie przeobrażeń warstwy społecznej* wskazał — obok ustaleń merytorycznych — nowe możliwości badawcze (oparty został na „Sigillatach”), z których korzystali następni historycy dla wieku XVII. Od 1981 r. Teresa Zielińska pracowała nad no-

wym tematem; zaowocował on w 1987 r. książką — *Szlacheccy właściciele nieruchomości w miastach XVIII stulecia*; stała się ona (jeszcze przed opublikowaniem) podstawą procesu habilitacyjnego; tytuł dr. hab. Rada Naukowa Instytutu Historii PAN przyznała Teresie Zielińskiej 7 lutego 1985 r. Trzecia wielka praca — *Poczet polskich rodów arystokratycznych* (1997), stanowiła zwieńczenie zarówno badawczych, jak archiwalnych trudów Teresy Zielińskiej, przynosząc jej także tytuł profesorski (nadany 18 marca 1999 r.).

Panią Teresę cechowała ujmująca kultura, skupiająca w sobie najlepsze ziemiańskie tradycje, a obok niej wielka życzliwość i prawość. Niewyobrażalne było, by mogła komuś uczynić krzywdę. Wszystkie te cechy — obok działalności zawodowej — składały się na jej wysoki autorytet zarówno w świecie archiwistów, jak historyków-badaczy. Dobrze, że mogliśmy z nią współpracować przez wiele lat.

[Zofia Zielińska]

Zebranie Członków POLSKIEGO TOWARZYSTWA BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM 10 listopada 2009 r. w Instytucie Historycznym UW

W dniu 10 listopada 2009 r. w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego, o godz. 10.00, w drugim terminie (po braku kworum w pierwszym terminie) odbyło się zebranie Członków Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, w którym wzięło udział 29 osób. Zebranie otworzyła i objęła przewodniczenie Prezes Towarzystwa, Teresa Kostkiewiczowa. Pierwszym punktem zebrania był wykład okolicznościowy na temat „polska rewolucja a Kościół katolicki 1788–1792. Wnioski”, który wygłosił dr Richard Butterwick. Po zakończeniu wykładu odbyła się dyskusja nad jego тезami, w której udział wzięli Teresa Kostkiewiczowa, Marek Dębowski, Wojciech Kriegseisen oraz Igor Krywoszeja.

Po zakończeniu części naukowej zebrania Przewodnicząca poprosiła o zgłaszanie propozycji zmian w przewidzianym porządku obrad oraz uwag do protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania Członków. Z powodu braku propozycji i uwag przystąpiono do rea-

lizacji kolejnego punktu. Przewodnicząca poprosiła Sekretarza Generalnego Towarzystwa, Michała Zwierzykowskiego o przedstawienie sprawozdania Zarządu za miniony rok sprawozdawczy działalności Towarzystwa. W okresie sprawozdawczym Zarząd Towarzystwa zebrał się czterokrotnie, w dniach: 17 grudnia 2008, 24 lutego, 25 czerwca i 7 października 2009 r. Podczas pierwszego zebrania Zarząd wybrany przez Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze w dniu 21 listopada 2008 r. ukonstytuował się w następującym składzie: Teresa Kostkiewiczowa — Prezes, Anna Grześkowiak-Krwawicz i Marek Dębowski — Wiceprezesi, Michał Zwierzykowski — Sekretarz Generalny, Piotr Ugniewski — Skarbnik, Izabella Zatorska i Jerzy Dygdała — Członkowie Zarządu. Zarząd podjął czynności zmierzające do zarejestrowania nowego składu oraz zmian w Statucie Towarzystwa, uchwalonych 21 listopada 2008 r. W wyniku żądania wystosowanego przez organ nadzorujący działalność Towarzystwa, powstała konieczność wprowadzenia dodatkowych zmian w Statucie. W związku z tym Zarząd zwołał Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków dla uchwalenia zmian statutowych. Odbyło się w dniu 12 marca 2009 r. i przyjęło zmiany wnioskowane przez Zarząd (aktualny tekst Statutu znajduje się na stronie internetowej Towarzystwa www.wiekosiemnasty.pl). Dzięki tym działaniom w dniu 18 marca 2009 r. Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy dokonał rejestracji zmian statutowych oraz zmian w Zarządzie. Rozpoczęte zostały wstępne przygotowania do organizacji II Kongresu Badaczy Osiemnastego Wieku, pod hasłem „Wiek XVIII — uniwersalizm myśli, różnorodność dróg”, który ma odbyć się w Krakowie, 19–22 października 2011 r. Do Komitetu Organizacyjnego wyznaczono Annę Grześkowiak-Krwawicz, Marka Dębowskiego, Michała Zwierzykowskiego oraz Grzegorza Zajęca. Przystąpiono również do powołania Komitetu Honorowego Kongresu. Ukazał się kolejny, 13 numer Biuletynu. W dniu sporządzenia sprawozdania Towarzystwo liczyło 185 członków oraz 2 członków honorowych. 25 czerwca 2009 r. Zarząd przyjął 7 nowych członków. Po zakończeniu poprzedniego Walnego Zebrania zmarło dwoje Członków: Prof. Ewa Rzadkowska — Członek Honorowy Towarzystwa oraz Prof. Ryszard Wołoszyński. Podjęto działania w sprawie zebrania zaległych składek członkowskich — rozesłane prośby o wpłatę zaległości przyniosły pewne efekty w postaci kilkudziesięciu składek.

Jako kolejny głos zabrał Skarbnik Towarzystwa, Piotr Ugniewski, który przedstawił krótką informację na temat stanu finansów. Po za-

kończeniu części sprawozdawczej Przewodnicząca zaproponowała głosowanie nad przyjęciem sprawozdań w końcowej części zebrania, na co zgromadzeni wyrazili jednomyślną zgodę.

Następnie udzielono głosu Wiceprezes Towarzystwa, Annie Grześkowiak-Krwawicz, która przedstawiła sprawozdanie z działalności struktur międzynarodowych Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym (zob. niżej). Sprawozdanie przedstawił również Jerzy Dygdała, Przewodniczący Komisji Wydawniczej, informując o działalności wydawniczej Towarzystwa i planowanych kolejnych tomach w serii „Biblioteka Badań nad Wiekiem XVIII”. Swoje wystąpienie zakończył postulatem o zgłaszanie przez Członków propozycji nowych publikacji. Jako kolejna głos zabrała Teresa Kostkiewiczowa, która poinformowała zebranych o postępach w sprawie wydania materiałów z I Kongresu Towarzystwa, który odbył się we Wrocławiu w 2006 r. — zgromadzone teksty referatów zostały przekazane w wersji elektronicznej do Wydawnictwa Neriton i obejmują w sumie dwa tomy.

Wiceprezes Marek Dębowski, poproszony przez Przewodniczącą Zebrania, udzielił informacji na temat postępów prac nad przygotowaniem II Kongresu Badaczy Wieku Osiemnastego, który ma odbyć się w Krakowie, w dniach 19–22 października 2011 r. Do dnia Zebrania podjęto wstępne decyzje o ograniczeniu liczby referatów do 60, podzielonych na 3–4 bloki tematyczne. Zorganizowano również Komitety Organizacyjny i Honorowy Kongresu. Wysokość opłaty wpisowej ustalono na 150 zł oraz 70 dla doktorantów i studentów. Prof. Dębowski poinformował również o adresie mailowym Kongresu (wiekosiemnasty.kongres@wp.pl), na który można nadsyłać wszystkie uwagi i propozycje odnośnie do organizacji oraz tematyki referatów. Z sali padły następujące pytania w sprawie krakowskiego kongresu: Zofia Zielińska zapytała o ewentualne wprowadzenie obowiązku nadsyłania gotowych tekstów jeszcze przed Kongresem, a wygłaszanie jedynie streszczeń, co dałoby możliwość zgłoszenia większej liczby referatów i szybszego wydania materiałów. Marek Dębowski odpowiedział, że bardziej prawdopodobna i realna może być prośba do referatów o nadesłanie głównych tez referatów. W tej sprawie Anna Grześkowiak-Krwawicz wyraziła wątpliwość co do realności zebrania streszczeń wszystkich referatów, a co za tym idzie, o sens tego przedsięwzięcia. Jerzy Kowecki zadał pytanie o liczbę referatów przewidzianych w ramach jednej sesji — po otrzymaniu odpowiedzi w tej sprawie wskazał, że liczba 6 referatów uniemożliwi

przeprowadzenie rzeczowej dyskusji, która powinna mieć pierwszoplanowe znaczenie. Przychylił się jednocześnie do propozycji Zofii Zielińskiej. Jako kolejny głos zabrał Kazimierz Puchowski, który wskazał, że kwota wpisowego może okazać się zbyt mała, jak na realia odległego, 2011 roku. Marian Drozdowski zapytał z kolei o dostępność bazy noclegowej w Krakowie w planowanym terminie Kongresu.

W dalszej części dyskusji Przewodnicząca Zebrania poinformowała o planowanym na 21 kwietnia 2010 r. spotkaniu rocznicowym ku czci śp. Prof. Ewy Rządzkowskiej, poświęconego perspektywom badań romanistycznych i polonistycznych, jednocześnie poprosiła o rozpropagowanie informacji o tym spotkaniu i zachęcenie do udziału doktorantów i studentów. Anna Grześkowiak-Krwawicz zapytała o możliwość organizacji corocznych spotkań naukowych dla doktorantów — propozycja ta spotkała się z aprobatą zebranych. Michał Zwierzykowski poinformował o złożonej Towarzystwu propozycji objęcia patronatu naukowego nad organizacją Konkursu Wiedzy o Sejmie Wielkim dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W dyskusji głos zabrali Zofia Zielińska, która brała udział we wcześniejszej edycji tego konkursu, oraz Kazimierz Puchowski. W konkluzji zebrani uznali, że przed podjęciem decyzji należy uzyskać bliższe informacje od organizatorów na temat charakteru imprezy, upoważniając jednocześnie Zarząd do udzielenia ewentualnego poparcia.

Po podsumowaniu Zebrania Przewodnicząca Teresa Kostkiewiczowa poddała pod głosowanie przedstawione sprawozdania Zarządu, które zostały przyjęte jednogłośnie. Po tym głosowaniu Przewodnicząca podziękowała obecnym i zamknęła obrady.

protokółował
Michał Zwierzykowski
Sekretarz Generalny Towarzystwa

**Sprawozdanie z obrad Komitetu Wykonawczego
International Society for Eighteenth-Century Studies Société
International d'Etude du Dix-huitième Siècle
27–28 sierpnia 2009, Graz**

Gospodarzem spotkania było Austriackie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym.

Jednym z ważnych tematów obrad była kwestia strony internetowej Towarzystwa. Po kilku latach raczej bezowocnej, a kosztownej współpracy z Voltaire Foundation, w roku 2009 podjęto decyzję o rezygnacji z usług Fundacji, przynajmniej w tym zakresie. Voltaire Foundation w dalszym ciągu będzie służyć pomocą w obsłudze administracyjno-finansowej działań Towarzystwa (nieodpłatnie), natomiast kwestie związane z obsługą strony internetowej ISECS zostały przeniesione do Kanady, instytucjonalnie wszelkie działania elektroniczne związane z Université des Trois Rivières. Personalnie o sprawne funkcjonowanie strony troszczy się Pascal Bastien, powołany na stanowisko zastępcy sekretarza.

Stan finansów Towarzystwa jest w dalszym ciągu całkiem dobry. Zasoby wynoszą ok. 57 tys. funtów brytyjskich. Największe wydatki w poprzednim roku to koszty instalacji nowego systemu elektronicznego (3750 funtów), seminarium młodszych badaczy w Lizbonie (2800), oraz koszty administracyjne (2000 funtów).

Sporo uwagi poświęcono Kongresowi Badaczy Osiemnastego Wieku, planowanemu od 25 do 29 lipca 2011 w Grazu. Ostatecznie zdecydowano, iż odbywać się on będzie pod hasłem: *Le temps au siècle des Lumières: penser le présent, imaginer l'avenir / Time in the Age of Enlightenment: Situating the Present Imagining the Future*. Kongres ma jednak mieć także drugi, ważny dla nas temat: *L'Europe centrale et orientale au temps des Lumières / Central and Eastern Europe in the Age of Enlightenment*. W tej chwili otwarta już jest strona internetowa Kongresu <http://www.18thcenturycongress-graz2011.at/> i organizatorzy oczekują na propozycje tematów sekcji i paneli. Wpisowe wynosić ma 170 euro, koszty zakwaterowania nie były jeszcze znane. Przewidziano stypendia dla młodych badaczy.

Kolejny zjazd ma być zorganizowany w Rotterdamie w roku 2015, wspólnie przez Towarzystwo Belgijskie i Holenderskie. Wstępnie zaproponowano temat *Commerce et change au XVIIIe siècle*.

Seminarium młodszych badaczy wieku osiemnastego (Junior scholar's seminar) odbyło się w Lizbonie, nie uczestniczyli w nim ba-

dacze z Polski, być może z powodu dość egzotycznego tematu *Europe and the Colonial World*. Następne tego typu spotkanie ma się odbyć we wrześniu 2010 w Belfaście, pod hasłem *Intermedia culturel au XVIIIe siècle*.

Na zebraniu Komitetu dyskutowano wstępnie kandydatury do władz ISECS na kolejną kadencję. Komitet zdecydował m.in. rekomendować na stanowisko prezesa Marca André Berniera (Kanada), który wykazał się znakomitymi talentami organizacyjnymi zarówno przygotowując Junior scholar's seminar w roku 2006, jak i doprowadzając wreszcie do szczęśliwego finału sprawę strony internetowej Towarzystwa.

Spotkaniu Komitetu Wykonawczego towarzyszyła konferencja: *Scholars' careers in the time of enlightenment / Carrières des savants au temps des Lumières*.

Następne spotkanie Komitetu odbędzie się w sierpniu 2010 w Kolding w Danii.

[Anna Grześkowiak-Krwawicz]

Nowi Członkowie PTBnWO

Bernadetta Manyś
Magdalena Bober-Jankowska
Wojciech Kęder
Igor Krywoszeja (Ukraina)
Anna Mosingiewicz
Ewa Nowicka
Kaludia Socha
Filip Wolański
Ewa Zielaskowska

PRACE OPUBLIKOWANE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA W ROKU 2009

(Wykaz obejmuje prace w części lub całości odnoszące się
do wieku XVIII i początków wieku XIX)

KSIĄŻKI

Książki wydane pod patronatem polskiego towarzystwa badań nad wiekiem osiemnastym

Komisja Wydawnicza zaprasza do składania propozycji publikacji
w ramach Studiów i Źródeł „Biblioteki Badań
nad Wiekiem Osiemnastym”.

Pozostałe książki

Ewa Borkowska-Bagińska

– *O kulturze prawnej czasów stanisławowskich*, Poznań 2009, ss. 120.

Paweł Kaczyński

– *Rodzina w literaturze stanisławowskiej. Motywy – konwencje – poglądy*, Wrocław 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, ss. 254.

Piotr Kąkol

– *O teatrze zawodowym w osiemnastowiecznym Gdańsku – wokół gdańskiego afisza*, Gdańsk 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, ss. 390 + CD (Aneks 2: *Katalog gdańskich afiszów teatralnych z lat 1733–1800*, ss. 599).

Urszula Kosińska

– *Sondaż czy prowokacja? Sprawa Lehmana z 1721 r., czyli o rzekomych planach rozbiorowych Augusta II*, Warszawa 2009, Wydawnictwo „Neriton”, ss. 120.

Danuta Kowalewska

- *Magia i astrologia w literaturze polskiego oświecenia*, Toruń 2009, Wydawnictwo UMK, ss. 393.

Jolanta Polanowska

- *Stanisław Kostka Potocki (1755–1821). Twórczość architekta amatora przedstawiciela neoklasycyzmu i nurtu „picturesque”*, Warszawa 2009, wyd.: Instytut Sztuki PAN i LIBER PRO ARTE, ss. 436, il. 370.

Dariusz Rolnik

- *Portret szlachty czasów stanisławowskich, epoki kryzysu, odrodzenia i upadku Rzeczypospolitej w pamiętnikach polskich*, Katowice 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, ss. 615.

Janusz Ryba

- *Oświeceniowe tutti frutti. Maskarady – konwersacja – literatura*, Katowice 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, ss. 165.

PRACE ZBIOROWE

- *From Queen Anne to Queen Victoria. Readings in 18th and 19th century. British literature and culture dedicated to Professor Irena Dobrzycka (1909–2007)*, red. G. Bystydzieńska, E. Harris, Warszawa 2009, Uniwersytet Warszawski, Ośrodek Studiów Brytyjskich, ss. 472.
- *Między przeszłością a współczesnymi mediami. Z problemów historii, kultury i edukacji*, red. P. Kąkol, A. Reglińska-Jemioł, Gdańsk 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, ss. 173.
- *Citizenship and Identity in a Multi-National Commonwealth. Poland–Lithuania in Context. 1550–1750*, ed. K. Friedrich, B.M. Pendzich, Leiden 2009, Brill, ss. 312; *Studies in Central European Histories* 46.
- *Polish Studies on Baroque Music*, red. S. Paczkowski i A. Ryszka-Komarnicka, Institute of Musicology – University of Warsaw, Musicology Section of the Polish Composers’ Union, Warsaw 2009.
- *Le rayonnement français en Europe centrale du XVIIe siècle à nos jours*, red. M. Figeac, O. Chaline, J. Dumanowski, Bordeaux 2009, ss. 560.
- *Religia i polityka. Kwestie wyznaniowe i konflikty polityczne w Europie w XVIII wieku. W 300. rocznicę konwencji w Altranstädt*, red. L. Harc, G. Waś, Wrocław 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, ss. 500; *Acta Universitatis Wratislaviensis. Historia*, t. 178.

- *Staropolski ogląd świata. Rzeczpospolita między okcydentalizmem a orientalizacją*, t. 1: *Przestrzeń kontaktów*, red. F. Wolański, R. Kołodziej, Toruń 2009, ss. 396.
- *Staropolski ogląd świata. Rzeczpospolita między okcydentalizmem a orientalizacją*, t. 2: *Przestrzeń wyobrażeń*, red. F. Wolański, R. Kołodziej, Toruń 2009, ss. 399.

EDYCJE ŹRÓDŁOWE

- S. Czerniecki, *Compendium ferculorum albo zebranie potraw*, wyd. i opr. J. Dumanowski i M. Spychaj, z przedmową S. Lubomirskiego, „*Monumenta Poloniae Culinaria*”, t. I, Warszawa 2009, ss. 240.
- Denis Diderot, *Pisma estetycznoteatralne*, przekłady M. Dębowski, J. Kott, E. Rzadzowska, A. Siemek, wstęp i opracowanie tekstu M. Dębowski, Gdańsk 2008 (druk 2009).
- *Lenkijos–Lietuvos valstybės padalijimų dokumentai. 1 dalis. Sankt Peterburgo konvencijos*, sudarė Ramunė Šmigelskytė-Stukienė (Serija: *Lietuvos užsienio politikos dokumentai. XIII–XVIII a.*, ISSN 1822–5314), Vilnius: Versus aureus 2008, ss. 400 [Summary: *Collection of documents „Documents on the Partitions of the Polish-Lithuanian Commonwealth”*. Part 1: *St. Petersburg Conventions*, Compiled by R. Šmigelskytė-Stukienė, p. 347–357].
- *Lustracja województw Prus Królewskich*, t. II: *Województwo chełmińskie*, cz. 2: *Ziemia Chełmińska*, Toruń 2009, Towarzystwo Naukowe w Toruniu, ss. 203; *Fontes TNT* nr 101.
- *Z dziejów kultury czasów nowożytnych. Wybór tekstów źródłowych*, red. M. E. Kowalczyk, Toruń 2009.
- A. S. Naruszewicz, *Poezje zebrane*, t. II, wyd. B. Wolska, Warszawa 2009, Wydawnictwo IBL PAN, ss. 369; seria „*Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia*”, t. 9.
- Jan Potocki, *Manuscrit trobat a Saragossa* (version de 1810), ed. de F. Rosset i D. Triaire, présentation de M. Fumaroli, traduction en catalan d’A. Casassas, Barcelone 2009, Quaderns Crema, ss. 767.
- Jan Potocki, *Manuscrito encontrado en Saragossa* (version de 1810), ed. de F. Rosset i D. Triaire, présentation de M. Fumaroli, traduction en espagnol de J.M. Monreal, Barcelone 2009, Quaderns Crema, ss. 795.
- Jan Jakub Rousseau, *Projekt konstytucji dla Korsyki*, przekład, wstęp i opracowanie M. Blaszkę, Warszawa 2009, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, ss. 134.

- Maksymilian Wiklinski, *Voyages/Podróże*, z francuskiego przełożyła, wstępem i przypisami opatrzyła I. Zatorska, LEKSEM, Łask k. Pruszkowa 2008 [druk 2009].

ARTYKUŁY

Marek Blaszkę

- *Wstęp*, [w:] J.J. Rousseau, *Projekt konstytucji dla Korsyki*, przekład, wstęp i opracowanie M. Blaszkę, Warszawa 2009, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, s. 7–69.
- *La Mettrie – traktat o zawrocie głowy*, „Zamojskie Studia i Materiały”, 11 (2009), z. 1(28): Seria Fizjoterapia, s. 161–180.
- *Polska w oczach Anglika. Pobyt na dworze Stanisława Kostki Zamoyskiego George’a Burnetta, w latach 1804–1805*, „Zamojskie Studia i Materiały”, 11 (2009), z. 2(29): Seria Prawo i Administracja, s. 189–208.

Richard Butterwick

- *Between Anti-Enlightenment and enlightened Catholicism: provincial preachers in late eighteenth-century Poland–Lithuania*, „SVEC” [Studies on Voltaire and the Eighteenth Century] 2008:01, s. 201–228.
- *Deconfessionalization? The Policy of the Polish Revolution towards Ruthenia, 1788–1792*, „Central Europe”, 6 (2), s. 91–121.
- *Konstytucja 3 maja na tle nowożytnej Europy. Synteza republikanizmu i monarchizmu*, [w:] *Lex est Rex in Polonia et Lithuania... Tradycje prawno-ustrojowe Rzeczypospolitej – doświadczenie i dziedzictwo*, red. A. Jankiewicz, Warszawa 2008, s. 145–157.
- *Sejm Czteroletni – szkoła parlamentaryzmu*, [w:] *Parlamenteckija strukturii ulady u sisteme dežaržaunaha kiravannja Vjalikaha Knjastva Litouskaha i Rechii Paspalitai u XV–XVIII stahoddejjakh*, red. S.F. Sokal, A. Januškevič, Mińsk 2008, s. 344–356.
- *Znaczenia wyrazów publicum, publiczny i publiczność w dobie Sejmu Czteroletniego. Przykłady litewskie*, [w:] *Viešosios ir privačiosios erdvės XVIII amžiaus Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje*, red. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2008, s. 51–65.
- *Polish Revolution (Sejm), 1788–1792*, [w:] *International Encyclopedia of Revolution and Protest*, red. I. Ness, Oxford 2009, s. 2710–2715.

Grażyna Bystydzińska

- *„Traces of Eden”. The Negative Poetics of William Cowper in The Task*, [w:] *From Queen Anne to Queen Victoria. Readings in 18th and 19th cen-*

turey British literature and culture dedicated to Professor Irena Dobrzycka (1909–2007), red. G. Bystydzieńska, E. Harris, Warszawa 2009, s. 109–116.

Małgorzata Chachaj

– „Jadwiga — królowa polska” (1810) i „Jagiello w Tęczynie” (1820) Aleksandra Chodkiewicza — zapomniane dramaty polityczne początku XIX w., [w:] *Dramat w historii, historia w dramacie*, red. K. Latawiec, R. Stachura-Lupa, J. Waligóra, Kraków 2009, s. 412.

Tomasz Chachulski

– *Bogusławski w Wilnie*, [w:] *Wojciech Bogusławski — ojciec teatru polskiego*, red. K. Kurek, Poznań 2009, s. 61–71.

– *Humanistyczny projekt antropologiczny w literaturze i kulturze religijnej osiemnastego wieku w Polsce*, [w:] *Humanitas i christianitas w kulturze polskiej*, red. M. Hanusiewicz-Lavallee, Warszawa 2009; *Humanizm. Idee, nurty i paradygmaty humanistyczne w kulturze polskiej. Syntezy*, t. 4, red. A. Nowicka-Jeżowa.

Marcin Cieński

– *Humanizm i oświecenie. Próba wstępnych rozpoznań i uporządkowań*, [w:] *Humanizm polski. Długie trwanie — tradycje — współczesność. Studia i materiały*, red. A. Nowicka-Jeżowa, M. Cieński, przy współpracy A. Pawlak, Warszawa 2009, s. 149–165.

– *Einige Bemerkungen über die Kontinuität des Klassizismus in der polnischen frühneuzeitlichen Literatur*, [w:] *Breslau und die Welt. Festschrift für Prof. Dr. Irena Światłowska-Prędota zum 65. Geburtstag*, hrsg. von W. Kunicki, J. Rzeszutnik und E. Tomiczek, Wrocław–Dresden 2009, s. 103–111.

– *Konstruowanie oświecenia. Narracje o wieku XVIII z końca XX stulecia*, [w:] *Narracja, historia, fikcja. Dawne kultury w historiografii i literaturze*, red. Ł. Grützmachera, Warszawa 2009, s. 121–128.

– *Mieczysław Klimowicz (1919–2008)*, „Wiek Oświecenia”, t. 25, Warszawa 2009.

Małgorzata Czerniakowska

– *Zastugi Jana Śniadeckiego (1756–1830) dla rozwoju polskiej terminologii naukowej (W 200. rocznicę urodzin)*, [w:] „*Polonistyczne drobiazgi Jezykoznawcze*”. *Materiały sesji jubileuszowej Oddziału Gdańskiego Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego*, Gdańsk 2009, s. 18–23.

Ewa Danowska

- „...tedy to życie moje niegodne...” O życiu i śmierci Franciszka Toryanego, „Rocznik Krakowski”, 74 (2008), s. 73–85.
- „Pamiętniczek konfederata barskiego”. Retrospekcyjna relacja uczestnika wydarzeń Antoniego Hulewicza, „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”, 54 (2009), s. 179–195.
- *Litość i gniew*. [Kraków XVIII w.] w oczach cudzoziemców, „Kraków. Miesięcznik społeczno-kulturalny”, nr 9 (59), wrzesień 2009, s. 70–72.
- „Krakowska carowa” Urszula Dembińska. Feministka przełomu wieków, „Kraków. Miesięcznik społeczno-kulturalny”, nr 10–11 (60–61), październik–listopad 2009, s. 66.

Marek Dębowski

- *Dekorum miłosne w teatrze stanisławowskim*, [w:] „Antrepreneur” – księga jubileuszowa ofiarowana profesorowi Janowi Michalikowi, red. J. Popiel, Kraków 2009.

Jarosław Dumanowski

- *La cuisine française en Pologne aux XVIIe–XVIIIe siècles. L’imaginaire et les pratiques culturelles*, [w:] *Le rayonnement français en Europe centrale du XVIIe siècle à nos jours*, red. M. Figeac, O. Chaline, J. Dumanowski, Bordeaux 2009, s. 169–179.
- *Conclusion générale*, [w:] *Le rayonnement français en Europe centrale du XVIIe siècle à nos jours*, red. M. Figeac, O. Chaline et J. Dumanowski, Bordeaux 2009, s. 553–554.
- *O zdrowiu w staropolskich książkach kucharskich*, „Meritum. Pismo Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarskiej”, 2009/3.
- *Koronowo w czasach szlacheckiej Rzeczypospolitej (od początku XVI w. do 1772 r.)*, [w:] *Dzieje Koronowa*, red. D. Karczewski, Toruń 2009, s. 59–110.

Jerzy Dygdała

- *Podstawowe problemy skarbowe i ekonomiczne Rzeczypospolitej przełomu czasów saskich i stanisławowskich w ocenie sasko-polskiego konsyliarza Jana Beniamina Steinhauera*, [w:] *Między Zachodem a Wschodem*, t. IV: *Życie gospodarcze Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wieku*, red. J. Wijaczka, Toruń 2008, s. 144–163.
- *Udział szlachty Prus Królewskich w życiu politycznym prowincji i Rzeczypospolitej w latach 1733–1772 (ujęcie statystyczne)*, [w:] *Spółczeń-*

stwo staropolskie. Seria nowa, t. 1, red. A. Karpiński, Warszawa 2008, s. 65–93.

Maciej Forycki

- *Kołtun polski w Wielkiej Encyklopedii Francuskiej*, [w:] *Z dziejów kultury czasów nowożytnych. Wybór tekstów źródłowych*, Wrocław 2009, s. 193–207.
- *Rzeczpospolita tolerancyjna i fanatyzm Polaków. Ewolucja poglądów Woltera na temat sytuacji wyznaniowej w Polsce XVIII wieku*, [w:] *Religia i polityka. Kwestie wyznaniowe i konflikty polityczne w Europie w XVIII wieku. W 300. rocznicę konwencji w Altranstädt*, red. L. Harc, G. Wąs, Wrocław 2009, s. 463–473; *Acta Universitatis Wratislaviensis, Historia* t. 178.
- *La diffusion de l'Encyclopédie de Diderot et d'Alembert en Europe centrale et orientale*, [w:] *Le rayonnement culturel de la France en Europe centrale du XVIIe siècle à nos jours*, red. O. Chaline, J. Dumanowski, M. Figeac, Bordeaux 2009, s. 309–315.
- *Utopie pedagogiczne Jana Jakuba Rousseau i Denisa Diderota a reformy edukacyjne w Polsce i Rosji XVIII stulecia*, [w:] *Ars Educandi. Źródła*, t. I: *Studia z dziejów wychowania i kształcenia od średniowiecza do XIX wieku*, red. J. Gwioździk, P.P. Barczyk, Myślowice 2009, s. 256–263.

Krzysztof Gombin

- *Niemcy. Sztuka nowożytna (Barok i rokoko, Neoklasycyzm)*, [w:] *Encyklopedia Katolicka*, red. E. Gigilewicz, t. XIII, Lublin 2009, kol. 1109–1111.

Magdalena Górska

- *Emblematyczna dekoracja fasad kolegium jezuitów w Toruniu (1701). Antyprotestancki program według Imago primi saeculi Societatis Iesu (1640)*, „Zapiski Historyczne”, 74 (2009), z. 1, s. 7–32.
- *Emblematyka jako źródło staropolskiej erudycji. Geneza i funkcja materiału symbolicznego w polskich kompendiach*, [w:] *Kompendia staropolskie*, red. J. Partyka, I. Dacka-Górzyńska, Warszawa 2009, s. 99–132.

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- *Sensacja – informacja – komentarz. Londyńska prasa informacyjna o polskich „rewolucjach” 1791 roku*, „Kwartalnik Historyczny”, 115 (2009), nr 3, s. 91–111.

Lucyna Harc

- *Ciekawość świata lokalnej społeczności : wiadomości z bliższej i dalszej zagranicy na łamach miesięcznika wydawanego od 4 ćwierci XVIII w. w Bolesławcu*, [w:] *Rzeczpospolita między okcydentalizmem a orientalizacją*, t. 2: *Przestrzeń wyobrażeń*, red. F. Wolański, R. Kołodziej, Toruń 2009, s. 150–163.
- *Ocena roli i znaczenia konwencji altranszadzkiej w piśmiennictwie śląskim XVIII wieku*, [w:] *Religia i polityka. Kwestie wyznaniowe i konflikty polityczne w Europie w XVIII wieku. W 300. rocznicę konwencji w Altranstädt*, red. L. Harc, G. Wąs, Wrocław 2009, s. 133–145; *Acta Universitatis Wratislaviensis, Historia*, t. 178.
- *Tematyka historyczna na łamach prasy śląskiej drugiej połowy XVIII wieku*, [w:] *Scriptura, diploma, sigillum. Prace ofiarowane profesorowi Kazimierzowi Bobowskiemu*, red. J. Zdrenka, J. Karczewska, Zielona Góra 2009, s. 395–405.
- *„Vzpomínky na minulost”*. *České dědictví ve Slezsku po roce 1742*, „*Dějiny a současnost*”, 31 (2009), nr 5, s. 40–43.

Stanisław Janeczek

- *Kartezjanizm teorii nauki É. Condillaca*, [w:] *Filozofia XVII wieku i jej kontynuacje*, red. Z. Drozdowicz, Poznań 2009, s. 203–209 (toż w skróconej formie jako: *Cartesianism in É. Condillac's Theory of Science*, [w:] *Philosophical and Social Thought of the 17 th Century. Polish Contemporary Research Perspective*, red. H. Świączkowska, Seria „*Studies in Logic, Grammar and Rhetoric*”, 2009, nr 15(28), s. 161–171).
- *Źródła logiki Jana Śniadeckiego. Podręczniki F. Dalhama i I. Wattsa*, [w:] *Gaudium in litteris. Księga pamiątkowa ku czci Księdza Arcybiskupa Stanisława Wielgusa*, red. S. Janeczek, W. Bajor, M. Maciołek, Lublin 2009, s. 613–621.
- *Z dziejów nowożytnej koncepcji logiki. Od F. Bacona do É. Condillaca*, „*Zeszyty Naukowe KUL*”, 52 (2009), nr 3(207), s. 21–33.
- *Z dziejów nowożytnej koncepcji logiki. J. le Rond d'Alembert*, [w:] *Filozofia XVII wieku — jej źródła i kontynuacje*, red. H. Jakuszko, L. Kopciuch, Lublin 2009, s. 103–112.

Barbara Judkowiak

- *„Inny głos” — ekspresja kobiecości w utworach Franciszki Urszuli Radziwiłłowej*, [w:] *Kobieta epok dawnych w literaturze, kulturze i społec*

czeństwie, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008, s. 224–237.

- *La fiction — supplément nécessaire de la grande histoire: les historie antiques de Mlle de Scudéry dans les drames de Franciszka Urszula Radziwiłł*, [w:] *Littérature et Histoire. Colloques Poznań — Paris*, vol. 1: *Histoire et fiction*, red. G. Séginger, P. Sniedziewski, Poznań 2009, s. 27–35.
- *Mieczysław Klimowicz (1919–2008)*, „Pamiętnik Teatralny”, 58 (2009), z. 1–2 (229–230), s. 306–322.

Paweł Kaczyński

- *Damon i inni. Powieściopisarze czasów stanisławowskich o cudzoziemcach w Polsce*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Rzeczpospolita między okcydentalizmem a orientalizacją*, t. 2: *Przestrzeń wyobrażeń*, red. F. Wołański, R. Kołodziej, Toruń 2009, s. 384–399.
- *Klimowicz Mieczysław*, [w:] *Słownik badaczy literatury polskiej*, t. 10, red. J. Starnawski, Łódź 2009, s. 156–162.

Irena Kadulska

- *Helena Radziwiłłowa — korespondentka z Arkadii*, [w:] *Kobieta epok dawnych w literaturze, kulturze i społeczeństwie*, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008 [druk 2009], s. 363–375.
- *Uroczystości 1791 roku w prowincjonalnych miastach Rzeczypospolitej*, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Staropolski regionalizm*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2008 [druk 2009], s. 252–256.
- *Akademia Połocka u progu działalności*, [w:] *Gistoryja i archealogija Połacka i Połackoj zjamli. Materiały V Międzynarodniej Nawukowaj konfierenccyjy*, red. T. Dżumantajewa, Połack–Białoruś 2009, s. 245–251.
- *The community of Viewers. Theatre Audiences In Poland In the 18th Century*, [w:] *Dráma — Mült. Szinház-Jelen*, red. K. Czibula, A. Emödi, Budapeszt 2009, s. 35–38.
- *Sześć służących księżniczki Monte Salerno — gotycki obraz w Rękopisie znalezionym w Saragossie*, [w:] *Album Gdańskie. Prace ofiarowane Profesorowi Józefowi Bachórzowi na siedemdziesiątą piątą rocznicę urodzin i pięćdziesięciolecie pracy nauczycielskiej*, red. J. Data, B. Oleksowicz, Gdańsk 2009, s. 95–102.
- *Dworskie teatry plenerowe w XVIII wieku*, [w:] *Między przeszłością a współczesnymi mediami. Z problemów historii, kultury i edukacji*, red. P. Kąkol, A. Reglińska-Jemioł, Gdańsk 2009, s. 28–38.

- [wspólnie z Józefem Włodarskim], *Preface to Tracing the Polish Interest in China*, „Chinese Journal of European Languages and Cultures” Volume V, Beijing 2009, s. 424–430.

Wojciech Kaliszewski

- *O niektórych przypadkach autocenzury w poezji stanisławowskiej*, „Napis”, 2009, seria XV, s. 81–87.

Piotr Kąkol

- [wspólnie z Anną Reglińską-Jemioł], *Słowo wstępne*, [w:] *Między przeszłością a współczesnymi mediami. Z problemów historii, kultury i edukacji*, red. P. Kąkol, Anna Reglińska-Jemioł, Gdańsk 2009, s. 7–11.
- *Zabawy w teatr, czyli urodziny hrabiego von Krockow*, [w:] *Między przeszłością a współczesnymi mediami. Z problemów historii, kultury i edukacji*, red. P. Kąkol, A. Reglińska-Jemioł, Gdańsk 2009, s. 54–65.

Wojciech Kęder

- *Biblioteka klasztoru reformatów w Pińczowie w świetle inwentarza z 1746 r.*, [w:] *Pietas et Studium. Rocznik Wyższego Seminarium Duchownego Prowincji Matki Bożej Anielskiej Zakonu Braci Mniejszych w Krakowie*, Kraków 2008 [wyd. 2009], s. 209–217.
- *Rola nuncjatury wiedeńskiej w kształtowaniu polityki Stolicy Apostolskiej wobec Rzeczypospolitej w okresie pierwszego rozbioru*, [w:] *Veritati serviens. Księga pamiątkowa ojcowi profesorowi Januszowi Zbudniewkowi*, red. J. Dziegielewski [i in.], Warszawa 2009, s. 119–130.
- *Nuncjusz Angelo Maria Durini a paulini. Przyczynek do wzajemnych relacji Stolicy Apostolskiej z Rzeczypospolitą w dobie panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego*, „Studia Claromontana”, t. 27, Jasna Góra 2009, s. 397–432.

Urszula Kosińska

- *Zapis udziału w dyskusji*, [w:] *Spojrzenie w przeszłość. Materiały konferencyjne. Konferencja Muzeum Historii Polski Jadwisin, 24–26 X 2007*, t. 1: *Średniowiecze, nowożytność*, red. zbiorowa, Warszawa 2009.
- *Z dziejów stosunków polsko-pruskich w ostatnich latach panowania Augusta II. Misja Franza Moritza von Viebahna w Saksonii i Polsce w latach 1727–29*, [w:] *Polska wobec wielkich konfliktów w Europie nowo-*

żytnej. Z dziejów dyplomacji i stosunków międzynarodowych w XV–XVIII wieku, red. R. Skowron, Kraków 2009, s. 483–494.

Teresa Kostkiewiczowa

- *Słowo wstępne*, [w:] *Wojciech Bogusławski ojciec teatru polskiego*, red. K. Kurek, Poznań 2009, s. 9–14.
- *Problem granic w myśli estetycznej XVIII wieku*, [w:] *Słowa i metody. Księga dedykowana profesorowi Jerzemu Świąchowi*, red. A. Kochańczyk, A. Niewiadomski, B. Wróblewski, Lublin 2009, s. 471–479.
- *Reflections on patriotism in Polish literature in the second half of the eighteenth century*, [w:] *Whose Love of Which Country? Composite States, National Histories and Patriotic Discourses in Early Modern East Central Europe*, ed. B. Trencsenyi, M. Zaszkaliczky, Brill, Leiden–Boston 2010.

Danuta Kowalewska

- *Adam Naruszewicz „Zabawa moja”*, [w:] *Poezja świadoma siebie. Interpretacje wierszy autotematycznych*, red. A. Stoff, A. Skubaczewska-Pniewska, D. Brzostek, Toruń 2009, s. 47–57.
- *„Prawdziwy Europejczyk” czy zarażony cudzoziemszczyzną „kawaler modny”? O niektórych konsekwencjach podróży edukacyjnych w XVIII wieku*, [w:] *Edukacja polonistyczna w obliczu przemian kulturowych Europy dawniej i dziś*, red. W. Sawrycki, E. Kruszyńska, M. Wróblewska, Toruń 2009, s. 251–263.
- *„Do mego cenzora”. Stanisława Doliwy Starzyńskiego potyczki z zoilami*, „Napis”, 2009, seria XV, s. 111–123.

Iwona Maciejewska

- *„Te rzeczy...” — przejawy autocenzury w prezentowaniu treści erotycznych (na przykładzie prozy czasów saskich)*, „Napis”, 2009, seria XV, s. 61–72.
- *Nieświecki teatr miłości Franciszki Urszuli Radziwiłłowej*, [w:] *Palaniстыka — Polonistika — Polonistyka 2008*, red. A. Kiklewicz, S. Ważnik, Mińsk 2009, s. 361–382.

Krystyna Maksimowicz

- *O świętowaniu imienin Jakowa Jefimowicza Sieversa w Grodnie w czasie sejmu 1793 roku*, [w:] *Między przeszłością a współczesnymi mediami. Z problemów historii kultury i edukacji*, red. P. Kąkol, A. Reglińska-Jemioł, Gdańsk 2009, s. 67–74.

- *O nieznannej satyrze z czasu konfederacji targowickiej pt. „Oda do ministrów Rzeczypospolitej targowickiej”, [w:] Album gdańskie. Prace ofiarowane Prof. Józefowi Bachórzowi na siedemdziesiątą piątą rocznicę urodzin i pięćdziesięciolecie pracy nauczycielskiej, red. J. Data i B. Olek-sowicz, Gdańsk 2009, s. 89–94.*
- *Wizerunek Wojciecha Suchodolskiego w wierszach czasu Sejmu Cztero-letniego, „Prace Polonistyczne”, 64 (2009), s. 39–57.*
- *Jak więźniowie Nikołaja Repnina radzili sobie z cenzurą podczas pobytu w niewoli katuskiej?, „Napis”, 2009, Seria XV, s. 73–80.*

Paweł Matyszewski

- *Zakochany Monteskiusz, czyli między zmysłami a rozumem, [w:] W sid-łach zmysłów, Gdańsk 2009, s. 159–168.*
- *Monteskiusz, [w:] Encyklopedia katolicka, t. XIII, Lublin 2009, s. 209–210.*

Bożena Mazurkova

- *Franciszka Zabłockiego pieśń na cześć Bachusa, [w:] Sarmackie thea-trum, t. 4: Studia o literaturze i książce dawnej, red. R. Ociecek, M. Jarczykova, Katowice 2009, s. 155–175.*

Andrzej Michalski

- *Obóz wojskowy pod Gołębim w 1791 r., [w:] Studia Historyczno-Woj-skowe. Armia i społeczeństwo, red. T. Ciesielski, Zabrze 2009, s. 265–294.*
- *Starostwo gołąbskie w świetle lustracji z 1766 roku, [w:] PRIMUM VIVERE DEINE PHILOSOPHARI. O ludziach czynu w dziejach Euro-py środkowej i wschodniej, red. M. Białokurt, A. Szczepanik, Toruń 2009, s. 501–510.*

Anna Migon

- *O potrzebie badań nad kształtem edytorskim polskiej książki naukowej XVIII–XIX wieku z perspektywy funkcjonalności publikacji, [w:] Od książki dawnej do biblioteki wirtualnej – przeobrażenia bibliologii polskiej. Na marginesie trzydziestolecia Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK w Toruniu, red. D. Degen, M. Fedorowicz, Toruń 2009, s. 165–186.*
- *Źródła do dziejów kultury książki XIX wieku w Archiwum Zawadzkich w Wilnie, [w:] Pasja książki. Studia poświęcone pamięci profesora Janu-sza Dunina, red. J. Ladorucki, M. Rządowska, Łódź 2009, s. 132–140.*

Aleksandra Norkowska

- *Nędza i zbytek. Cudzoziemcy o urbanistycznej społeczności stanisławowskiej Rzeczypospolitej*, [w:] *Słowiańszczyzna wobec idei i poszukiwań świata zachodniego. Konferencja pod patronatem Komitetu Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk. XV Musica Antiqua Europae Orientalis pod honorowym patronatem Acta Slavica*, Bydgoszcz 2009, s. 145–156.

Magdalena Ożarska

- *Fanny Burney's Deceptive Courtship as Evidence of Crisis in her Transition from a 'Nobody' to an Assertive Self*, [w:] *From Queen Anne to Queen Victoria: Readings in 18th and 19th century British Literature and Culture*, Warszawa 2009, s. 353–360.
- „*I am married, my dearest Susan, — I look upon it in that light*”: *Fanny Burney's Court Experience Followed by Reintegration with Society*, „*Theatrum Historiae*”, 4 (2009); *Amitié, Convivialité, Hospitalité / Friendship, Conviviality, Hospitality*. ISECS International Seminar for Junior Eighteenth-Century Scholars, Pardubice University, s. 187–204.

Wojciech Piotrowski

- „*Rękopis znaleziony w Saragossie*” *Jana Potockiego — dyskurs z oświeceniem*, [w:] *Współczesna dydaktyka miejscem dialogu i dyskursu*, Piotrków Trybunalski 2009, s. 131–141.
- *Michał Fryczyński — dziennikarz, agronom*, „*Studia Słowianoznawcze*”, 8 (2009), s. 155–164.

Kazimierz Puchowski

- *Edukacja młodzieży z Prus Królewskich w kolegiach szlacheckich Rzeczypospolitej*, [w:] *Między przeszłością a współczesnymi mediami. Z problemów historii, kultury i edukacji*, red. P. Kąkol, A. Reglińska-Jemioł, Gdańsk 2009, s. 116–128.

Wiesław Pusz

- *Nadrzeczka serdeczne epoki klasycyzmu-romantycznej. Kilka uogólnień i zbliżeń*, [w:] *Мелодии, краски, запахи „малой родины” Адама Мицкевича*, сб. науч. работ ГрГУ им. Я. Купалы, редкол. С.Ф. Мусяенко [и др.], Гродно 2008 [druk 2009], s. 227–234.
- *Literatura — okolicznościowa — okazjonalna — ulotna — chwilowa. Próba rozróżnień*, „*Prace Polonistyczne*”, 64 (2009), s. 11–25.

- „*Tłoka we żniwa*” Stanisława Starzyńskiego. *Wstrząsający dokument w artystycznej formie*, „Prace Polonistyczne”, 64 (2009), s. 177–199.

Dobrochna Ratajczakowa

- *Bogusławski, Wyspiański i idea teatru narodowego*, [w:] *Sztuka słowa, sztuka obrazu. Prace dla Ewy Miodońskiej-Brookes*, red. J. Zach, A. Ziolkowicz, Kraków 2009.
- *Polski Tępis i polski Pizystrates*, [w:] *Wojciech Bogusławski – ojciec teatru polskiego*, red. K. Kurek, Poznań 2009, s. 14–27.
- *Przestosowanie jako domena XVIII-wiecznej komedii polskiej w zbiorze dramatów Wojciecha Bogusławskiego*, [w:] *Antrepreneur. Księga ofiarowana profesorowi Janowi Michalikowi w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Popiel, Kraków 2009, s. 83–103.

Anna Reglińska-Jemioł

- *Balety na wolnym powietrzu w epoce Oświecenia*, [w:] *Między przeszłością a nowymi mediami. Z problemów historii, kultury i edukacji*, red. P. Kąkol, A. Reglińska-Jemioł, Gdańsk 2009, s. 39–53.
- *Szlakami szkolnej Terpsychory – z badań nad rolą i miejscem tańca w staropolskim teatrze szkolnym*, [w:] *Skoro i tak gram... Edukacja kulturowa poprzez teatr. Materiały konferencji zorganizowanej przez Instytut Filologii Polskiej UG w dniach 15–16 I 2009 rok*, red. G. Tomaszewska, D. Szczukowski, Gdańsk 2009, s. 19–33.
- *Taniec jako składnik wychowania i kultury w dawnej Polsce*, [w:] *Opieka i wychowanie – tradycja i problemy współczesne*, Kraków 2009, s. 29–44.

Dariusz Rolnik

- *Wielkie rody magnackie Rzeczypospolitej czasów stanisławowskich (1764–1795) w polskiej literaturze pamiętnikarskiej*, [w:] *Hominem quaerere. Człowiek w źródle historycznym*, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2008, s. 327–344.
- *Między prowincją a stolicą – oblicza magnata polskiego. Współcześni o miejscu magnatów w życiu polityczno-społecznym Rzeczypospolitej czasów stanisławowskich*, [w:] *Między Barokiem a Oświeceniem. Staropolski regionalizm*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2008 [druk 2009], s. 215–229.
- „*Konteksty religijne*” i ich specyfika w rzeczywistości politycznej Rzeczypospolitej czasów stanisławowskich (1764–1795), [w:] *Religia i polityka. Kwestie wyznaniowe i konflikty polityczne w Europie w XVIII wie-*

ku. W 300 rocznicę konwencji w Altranstädt, red. L. Harc, G. Waś, Wrocław 2009, s. 425–436.

- *Między Wschodem a Zachodem. Wizja Rzeczypospolitej w myśli Stanisława Poniatowskiego (1754–1833) bratanka królewskiego i podskarbiego wielkiego litewskiego*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Rzeczypospolita między okcydentalizmem a orientalizacją*, t. 2: *Przestrzeń wyobraźni*, red. F. Wolański, R. Kołodziej, Toruń 2009, s. 230–249.

François Rosset

- [przy współpracy I. Matazzi, D. Triaire, Y. Citton, L. Fraisse] *Il libro in questione: Jean Potocki, Manuscrit trouvé à Saragosse*, „Allegoria”, XXI, 59, 2009, p. 169–199.
- *Il pensiero del Gruppo di Coppet: le condizioni e i temi*, [in:] *Madame de Staël e il Gruppo di Coppet. Atti del convegno del 2 aprile 2008*, Rome 2009, p. 23–35.
- F. Rosset, *Benjamin Constant dans les Mélanges de littérature et de politique: penseur de l’Europe ou penseur européen?*, „Annales Benjamin Constant”, 2009, 34, p. 119–129.

Anna Ryszka-Komarnicka

- [przy współpracy Krzysztofa Komarnickiego], *Włoski typ formy sonatowej na przykładzie sonat fortepianowych Wolfganga Amadeusza Mozarta*, „Res Facta Nova”, 10(19), 2008 [druk 2009], s. 165–174.
- *The Musical Characteristics of Wordly Temptations in Alessandro Scarlatti’s „S. Casimiro, re di Polonia: Regio Fasto (Royal Splendour)”, and the Possible Origins of the Oratorio*, [w:] *Polish Studies on Baroque Music*, red. S. Paczkowski, A. Ryszka-Komarnicka, Warszawa 2009 („Musicology Today”, red. Zofia Helman), s. 113–126.

Dorota Sidorowicz

- *Kto czytał czasopisma Piotra Świtkowskiego. Świadectwa odbioru*, „Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich”, 2008, z. 18/19, s. 25–37, tabl.
- *Christoph Martia Wieland o zadaniach autora relacji z podróży*, [w:] *Z dziejów kultury czasów nowożytnych. Wybór tekstów źródłowych*, red. M. E. Kowalczyk, Toruń 2009, s. 121–132.
- *„Pamiętnik Historyczno-Polityczny” (1782–1792) w świetle źródeł*, [w:] *Krajobrazy przeszłości. Księga ofiarowana doktorowi Adolfowi Juzwence w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. M. Dworsatschek, Wrocław 2009, s. 241–246.

- *Niemiecki uczyony w oświeconej Rzeczypospolitej – Johanna Philippa Carosiego „Podróż przez niektóre prowincje polskie”*, [w:] *Rzeczpospolita między okcydentalizmem a orientalizacją*, t. 2: *Przestrzeń wyobrażeń*, red. F. Wolański, R. Kołodziej, Toruń 2009, s. 250–261.
- *Przedruki niemieckojęzycznych relacji z podróży w periodykach Piotra Świątkowskiego*, [w:] *„Orbis Linguarum”*, Vol. 35, Hrsg. von E. Białek, A. Mańko-Matysiak, E. Tomiczek, Dresden–Wrocław 2009, s. 319–333.

Marian Skrzypek

- *Historia wierzeń archaicznych, folklorystyka i etnografia Dulaure’a: Wstęp do Jacques Antoine Dulaure: O bóstwach płodności albo o kultach fallicznych dawnych i współczesnych*, Kęty 2009, s. 5–115.
- *La presence de Buffon dans les Lumieres polonaises*, [w:] *L’heritage de Buffon*, red. M. O. Bernez, Dijon 2009, s. 197–217.
- *L’Esprit des journaux et la Pologne*, [w:] *L’Esprit des journaux un periodique europeen au XVIIIe siècle*, red. Daniel Droixhe, Bruxelles 2009, s. 283–308.
- *Polskie konteksty filozoficznej miniaturki Diderota. Wstęp do przekładu jego Żalów nad moim starym szlafrokiem (Regrets sur ma vieille robe de chambre)*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, 54 (2009).

Marie-Christine Skuncke

- *„Carl Peter Thunbergs japanska resa i 1770-och 1780-talets medier” (Le voyage au Japon de Carl Peter Thunberg dans les „médias” des années 1770 et 1780)*, „Sjuttonhundratat” (Revue de la Société suédoise d’étude du dix-huitième siècle) 2008, s. 44–62.
- *Gustave III de Suède et l’Opéra*, „Proxima Thulé. Revue d’études nordiques”, 6 (2009), s. 143–171.

Klaudia Socha

- *Sposoby organizowania subskrypcji i prenumeraty w XVIII w.*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej”, 58 (2008) [druk 2009], s. 227–260.

Tadeusz Srogosz

- *Pokonanie hajdamaków jako podstawa znaczenia Józefa Gabriela Stempkowskiego na prowincji szlacheckiej*, [w:] *Ukrainsko-polskij diałog v Umiani. Zbirnik naukovich prac*, Humań–Gniezno–Łańcut–Częstochowa 2009, s. 195–204.

- *Dywizja ukraińska i podolska wobec wkroczenia armii rosyjskiej do Rzeczypospolitej w 1783 roku*, „Naukovi praci istoricznovo fakultietu Zaporozškovo nacionalnovo univiersitietu”, t. 26, Zaporozhe 2009, s. 133–137.
- *Działalność intendenta szpitalnego Wiktora Logi. Przyczynę do kształtowania się statusu urzędnika u schyłku I Rzeczypospolitej*, [w:] *Silva rerum antiquarum. Księga Pamiątkowa dedykowana Prof. zw. dr. hab. Bartłomiejowi Szyndlerowi*, red. R.W. Szwed, Częstochowa 2009, s. 177–185.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- *Публикация документов, относящихся к разделам Речи Посполитой, в сборниках международных документов XVIII–XX в.в.*, in: *Россия, Польша, Германия: история и современность европейского единства в идеологии, политике и культуре*, Составитель Б.В. Носов, Москва 2009, s. 211–230.
- *Літоўская Мэтрыка ў другой палове XVIII ст.: перамяшчэнні архіву, а таксама працы па яго сыстэматызацыі і ўпарадкаванні*, in: „Arche пачатак”, 2009 Nr. 9 (84), s. 136–148.
- *Už ar prieš reformas: Ketverių metų seimo nutarimų įgyvendinimas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pavietuose 1789–1792 metais*, „Istorija”, 74 (2009), nr 2, s. 13–22.
- *Lietuvos valstybės teritorija ir sienos XIII–XVIII amžiuje*, [in:] *Lietuvos sienos. Tūkstantmečio istorija*, Vilnius 2009, s. 8–25.

Artur Timofiejew

- *Miejsce motywu wyzwolenia w języku wyobraźni poetyckiej Franciszka Morawskiego*, „Przyjaciel Ludu”, Leszno 2008 [wyd. 2009], z. 2/113, s. 13–23.

Ferenc Tóth

- *Die Zwei- und Mehrsprachlichkeit im Zeitalter der Aufklärung am Beispiel der ungarischen Emigration im Frankreich des 18. Jahrhunderts*, Petra Szatmári & Dóra Takács (Hrsg.), «... mit den beiden Lungenflügeln atmen» Zu Ehren von János Kohn, München 2008, s. 279–286.
- *La diffusion des hussards en Europe XVe siècle–XIXe siècle*, Cahiers d'études et de recherches du musée de l'Armée n° 6 (Année 2005–2006) — *Armes et cultures de guerre en Europe centrale XVIIe siècle–XVIIIe siècle*, s. 221–236.

- *Régularité et irrégularité dans la guerre d'indépendance hongroise au début du XVIIIe siècle*, *Stratégique* n° 93–96 mars 2009, s. 187–203.
- *Justice divine ou droit des gens? L'idée de justice dans les écrits autobiographiques de François II Rákóczi*, sous la dir. Jean Garapon — Christian Zona, *L'idée de justice et le discours judiciaire dans les mémoires d'ancien régime*, Nantes 2009, s. 93–106.
- *La petite guerre et la reconquête de la Hongrie au XVIIe siècle: le débat entre Zrinyi et Montecuccoli*, „*Revue Internationale d'Histoire Militaire*”, 85 (2009), s. 175–190.
- *Államrezon és nemzeti géniusz. Frantz Moritz von Lacy Magyarország-ról szóló kéziratok esszéje*, „*Századok*”, 143/5 (2009), s. 1239–1266.97.
- *Mars Gallicus in Hungaria. Influence de la pensée militaire française en Hongrie au XVIIIe siècle*, [w:] *Le rayonnement français en Europe centrale du XVIIe siècle à nos jours*, red. O. Chaline, J. Dumanowski, M. Figeac, Bordeaux 2009, s. 71–84.

Piotr Ugniewski

- *L'attitude de la France lors du premier partage de la Pologne*, „*Annales. Centre Scientifique de l'Académie Polonaise des Sciences*”, vol. 11/2009, s. 229–241.

Monika Urbańska

- *Problemy edycji prozy Anny Mostowskiej*, „*Literaturoznawstwo*”, t. III, red. T. Cieślukowska, Łódź 2009, s. 85–95.
- *Problem winy i kary w twórczości Anny Mostowskiej*, *Acta Universitatis Lodzianensis*, „*Folia Litteraria Polonica*”, 12 (2009), s. 71–83.

Filip Wolański

- *Wettyni na tronie Rzeczypospolitej w opinii pamiętnikarzy polskich XVIII stulecia*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Rzeczpospolita między okcydentalizmem a orientalizacją*, t. 1: *Przestrzeń kontaktów*, red. F. Wolański, R. Kołodziej, Toruń 2009, s. 278–295.
- *Staropolskie podręczniki i kompendia geograficzne jako źródło wiedzy o świecie w XVIII wieku*, [w:] *Staropolskie kompendia wiedzy*, red. I.M. Dacka-Górzyńska, J. Partyka, Warszawa 2009, s. 195–202.
- *Polish-German Neighbourhood in the Light of Polish Geographical Writing in the Eighteenth Century*, [w:] *Die Reiche Mitteleuropas in der Neuzeit. Integration und Herrschaft. Liber memorialis Jan Pirożyński*, red. A. Perłakowski, R. Bartczak, A. Schindling, Kraków 2009, s. 299–304.

- *Bernardyni w społeczeństwie Rzeczypospolitej XVIII wieku w świetle piśmiennictwa staropolskiego*, [w:] *Religia i polityka. Kwestie wyznaniowe i konflikty polityczne w Europie w XVIII wieku*. W 300. rocznicę konwencji w Altranstädt, red. L. Harc, G. Wąs, Wrocław 2009, s. 383–389.
- *Reminiscencje konfliktów międzynarodowych w kazaniach franciszkańskich epoki saskiej*, [w:] *Polska wobec wielkich konfliktów w Europie. Z dziejów dyplomacji i stosunków międzynarodowych w XV–XVIII wieku*, red. R. Skowron, Katowice 2009, s. 125–129.
- *Tożsamość mierzona historią. Miejsce odwołań do przeszłości w dyskursie bernardyńskich kazań epoki saskiej*, „Barok”, 16 (2009), nr 1, s. 93–102.

Barbara Wolska

- [wspólnie z M. Pawlątą i A. Strożek] opracowanie tekstów, [w:] F.D. Kniaźnin, *Wybór erotyków*, wstęp M. Pawłata, oprac. tekstów M. Pawłata, A. Strożek, B. Wolska, Łódź 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Seria „Prace Katedry Edytorstwa Wydziału Filologicznego UŁ”, t. 3.

Witold Wołodkiewicz

- *Prawo rzymskie w oświeceniu i jego znaczenie dla tworzenia XIX-wiecznych kodyfikacji prawa prywatnego*, [w:] *Europa i prawo rzymskie. Szkice z historii europejskiej kultury prawnej*, Warszawa 2009, s. 139–271.

Monika Wyszomirska

- *Między Francją, Prusami a Rosją. Orientacje głównych stronnictw politycznych czasów Augusta III*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Rzeczpospolita między okcydentalizmem a orientalizacją*, t. 2: *Przestrzeń kontaktów*, red. F. Wolański, R. Kołodziej, Toruń 2009, s. 258–273.
- *Konflikt między szlachtą a duchowieństwem katolickim w Rzeczypospolitej w okresie rządów Augusta III Wettyna*, [w:] *Religia i polityka: kwestie wyznaniowe i konflikty polityczne w Europie XVIII w.*, red. L. Harc, G. Wąs, Wrocław 2009, s. 415–424; *Acta Universitatis Wratislaviensis. Historia*, t. 178.

Izabella Zatorska

- *Le divorce entre le vrai et le juste dans le discours sur Madagascar aux XVIIe et XVIIIe siècles*, „Acta Philologica” nr 35, Warszawa 2009, s. 153–163.

- *Dyskurs utopijny jako wprowadzenie do analizy mediacji paradoksalnej*, [w:] *Homo utopicus, terra utopica. Utopii i jej lekturach. Materiały z sesji* — Wapowce, czerwiec 2006, red. E. Paczoska, J. Sadowski, *Obóz. Problemy narodów byłego obozu komunistycznego*, nr 47, t. II, Studium Europy Wschodniej UW / „Przegląd Wschodni”, Warszawa 2007, s. 83–89.
- *Sidla logiki w pułapce zmysłów, czyli zakochany filozof*, [w:] *W siłach zmysłów*, zebrała i wstępem opatrzyła E.M. Wierzbowska, Gdańsk 2009, s. 151–157.

Zofia Zielińska

- *Pozycja Peterburga w odnoszeniu planów reform gosudarstwiennogo ustroju Rieczy Pospolitoj w 1738–1744 gg.*, [w:] *Rossija, Polska, Germania: istorija i sowriemiennost' jewropejskiego jedinstwa w ideologii, politiki i kulturie*, red. B. Bonwetsch, J. Iwonin, Ł. Marnej, B. Nosow, Moskwa 2009, s. 148–159.
- *Moja wizja epoki*, [w:] *Spojrzenie w przeszłość. Materiały pokonferencyjne z konferencji Muzeum Historii Polski, Jadwisin 25–26 października 2007*, Warszawa 2009, s. 353–367.

Artur Zióntek

- *Podróż epistemologiczna. Glosy wokół twórczości „legionowej” Cypriana Godebskiego*, [w:] *Siedlce w dobie napoleońskiej 1809–1815. 200-lecie wyzwolenia Galicji Zachodniej spod zaboru austriackiego*, red. A. Rogalski, Siedlce 2009, s. 141–150.
- *Ogińska Józefa Aleksandra z Czarторыskich 1 voto Sapieha (1730–1798)*, [w:] *Słownik biograficzny Południowego Podlasia i Wschodniego Mazowsza*, red. A. Kołodziejczyk przy współpracy W. Charczuka, D. Grzegorzczaka, Siedlce 2009, s. 171–177.
- *Aleksandra Ogińska i jej mężowie*, [w:] *V wieków dziejów Siedlec*, red. D. Grzegorzczuk, P. Matusak, Siedlce 2009.

Michał Zwierzykowski

- *Swinarski Mikołaj*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 46 (z. 188), z. 1, Warszawa–Kraków 2009.
- [wspólnie z Maciejem Serwańskim] *Entre le centralisme et la décentralisation: l'évolution de l'importance des dietines dans le système institutionnel de la Pologne (XVIe–XVIIIe siècle)*, [w:] *L'invention de la décentralisation. Noblesse et pouvoirs intermédiaires en France et en Europe XVIIe–XIXe siècle*, red. M.-L. Legay, R. Baurly, Lille 2009, s. 229–239.

- *Kwestie religijne w polityce sejmiku województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1732*, [w:] *Religia i polityka. Kwestie wyznaniowe i konflikty polityczne w Europie w XVIII wieku. W 300. rocznicę konwencji w Altranstädt*, red. L. Harc, G. Wąs, Wrocław 2009, s. 403–413.

Antonina Żaba

- *Posadzki kamienne w barokowych obiektach na Śląsku*, [w:] *Materiały Konferencji naukowo-technicznej, „Inżynieria procesów budowlanych”*, Wisła 2009, s. 337–344.

Piotr Żbikowski

- *Poezja porozbiorowa 1793–1806. Próba opisowej definicji*, „Pamiętnik Literacki”, 99 (2008), z. 3, s. 125–160.
- *Pierwsze wystąpienia polskich klasyków w obronie swych zasad i przekonań estetycznoliterackich*, „Wiek Oświecenia”: Wojciech Bogusławski — w 250. rocznicę urodzin, Warszawa 2008, s. 55–69.
- *Motyw śmierci i umierania w poezji polskiego oświecenia*, [w:] *Moderнизм. Zapowiedzi. Krystalizacje. Kontynuacje. Prace ofiarowane Profesorowi Wojciechowi Gutowskiemu*, red. S. Grzelak, M. Kurkiewicz, P. Siemaszko, Bydgoszcz 2009, s. 34–49.

PRACE PROWADZONE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

Indywidualne

Regina Bochenek-Franczakowa

- Powieść francuska okresu Rewolucji.

Richard Butterwick

- Sejm Czteroletni.
- Oświecenie a Antyoświecenie.
- Sojusz tronu i ołtarza za Stanisława Augusta.
- Sir Charles Hanbury Williams.

Grażyna Bystydzińska

- Badania nad prezentacją pejzażu w literaturze angielskiej XVIII wieku.

Małgorzata Chachaj

- Aleksander Chodkiewicz.
- Dramat polski początku XIX w.
- Julian Ursyn Niemcewicz.

Tomasz Chachulski

- Monografia Franciszka Karpińskiego.
- Prace edytorskie związane z wydaniem utworów poetyckich (cz. II), utworów prozą Psałterza i przekładów Franciszka Karpińskiego.
- Świadomość filologiczna w polskim oświeceniu.

Marcin Cieński

- Powieść europejska XVIII wieku.
- Ruiny i literackie obrazy przemijania w literaturze XVIII i początków XIX stulecia.
- Melancholia w literaturze oświecenia.
- Polsko-niemieckie związki literackie w XVIII wieku.
- Obraz Paryża w literaturze polskiego oświecenia.

Ewa Czerniakowska

- Krzysztof Celestyn Mrongowiusz (1764–1855) jako leksykograf.

Małgorzata Czerniakowska

- Bibliofile gdańscy w XVIII wieku.
- Nauki przyrodnicze w Gdańsku w XVIII wieku.

Barbara Czwórnóg-Jadczak

- Klasycy i romantycy. Spór i dialog. Studia.

Adam Danilczyk

- Geneza i charakter stronnictwa królewskiego w początkach jego istnienia.
- Edycja korespondencji podkanclerzego litewskiego Joachima Litawora Chreptowicza ze Stanisławem Augustem Poniatowskim 1784–1792.
- [wspólnie z Ewą Zielińską] Edycja źródłowa korespondencji Stanisława Augusta Poniatowskiego z A. Debolim.
- [wspólnie z Ewą Zielińską] Polsko – rosyjskie konflikty graniczne 1775–1788.

Roman Dąbrowski

- Polska epopeja oświeceniowa i jej konteksty.
- Poezja i prawda w estetyce oświecenia.

Marek Dębowski

- Estetyka teatru w XVIII wieku.

Roman Doktór

- Końcowe prace redakcyjne przy książce „Krasicki nasz powszedni”.

Dorota Dukwicz

- Polityka Rosji wobec Rzeczypospolitej w dobie sejmu rozbiorowego warszawskiego 1773–1775.
- Geneza pierwszego rozbioru.
- Historiografia rozbiorów.

Jarosław Dumanowski

- Kulturowe wpływy francuskie w Polsce w XVII–XVIII wieku.
- Historia kuchni i wyżywienia w XVII i XVIII wieku.
- Projekt Monumenta Poloniae Culinaria — edycja staropolskich książek kucharskich.

Jerzy Dygdała

- Wydawnictwo źródłowe: *Lustracja województw Prus Królewskich 1765* — kontynuacja (t. III: *Województwo malborskie*).
- *Między troskami dnia powszedniego a podwójną elekcją 1733 roku. Listy komisarzy i oficjalistów J. A. Czarneckiego, J. A. Siła Nowickiego, T. Mogilnickiego i K. Mioduszewskiego do księżnej Anny z Sanguszków Radziwiłłowej* (edycja źródłowa).
- Sytuacja międzynarodowa Rzeczypospolitej w dobie bezkrólewia 1733 roku — kontynuacja kwerend źródłowych.
- *Prusy Królewskie wobec reform skarbowych Sejmu Niemego z 1717 roku* — większy artykuł lub niewielka monografia — kontynuacja kwerend.

Maciej Forycki

- Świat Słowian w *Encyklopedii Diderota i d’Alemberta*.
- Sarmacja Europejczyków — Europa Sarmatów. Badania nad wzajemnym postrzeganiem w XVIII stuleciu.

Magdalena Górską

- Teoria emblematyki w Polsce.

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- Prasa londyńska wobec wydarzeń w Polsce w latach 1788–1792.
- Europejskie mity wolności XVI–XVIII wieku.

Lucyna Harc

- Historiografia śląska w okresie oświecenia.
- Opracowanie komentarza naukowego do wydania w formie e-booka „Olsnographia oder eigentliche Beschreibung des Oelßnischen Fürstenthums in NiederSchlesien... von Johanne Sinapio... Leipzig und Franckfurt...” (1707, 1706, T. 1–2).

Danuta Hombek

- Książka polska w ogłoszeniach prasowych XVIII wieku.

Stanisław Janeczek

- Problematyka wychowania i dydaktyki w szkolnictwie Komisji Edukacji Narodowej (logika, przyrodoznawstwo, nauka moralna, religia) na tle europejskim.

Barbara Judkowiak

- Franciszka Urszula Radziwiłłowa – studia nad twórczością i przygotowanie do edycji dramatów i poezji wybranych.
- Dramat jezuicki w kolegium poznańskim w 1. połowie XVIII wieku – przygotowanie edycji.

Paweł Kaczyński

- Różne twarze Staruszkiewicza. Przyczynek do dziejów nazwisk znaczących w literaturze polskiego oświecenia.
- Życie seksualne jako obiekt krytyki i źródło inwektyw w publicystyce i literaturze polskiego oświecenia.
- Treści przyrodnicze w *Zbiorze potrzebniejszych wiadomości* I. Krasickiego.
- Piśmiennictwo polskie (do przełomu romantycznego) o roli rodziny w kształtowaniu postaw obywatelskich.
- Wenecja oświeconych.
- Podróżopisarstwo oświeceniowe.

Irena Kadulska

- Widowiska plenerowe w XVIII wieku.
- Dramat i teatr Józefa Wybickiego (wstęp do prac edytorskich).

Wojciech Kaliszewski

- Stanisław Trembecki a literatura francuska.

Piotr Kąkol

- Dokumentacja myśli krytycznoteatralnej północnej Polski XVIII wieku.
- Niemiecka prasa XVIII wieku o literaturze i teatrze w Polsce.
- Kultura pomorskich dworów w dawnych wiekach.

Wojciech Kęder

- Historia dyplomacji papieskiej w okresie nowożytnym (XVII–XVIII wieku).
- Dzieje bibliotek i obiegu książki w XVIII wieku.
- Biblioteka Watykańska w XVIII wieku.

Urszula Kosińska

- Polityka zagraniczna Augusta II w ostatnich latach jego panowania (1725–1732).

Teresa Kostkiewiczowa

- Barok a oświecenie.
- Przekłady piśmiennictwa antycznego w XVIII wieku w Polsce.

Danuta Kowalewska

- Zjawiska ezoteryczne w literaturze oświecenia.
- Recepcja zachodnioeuropejskiego piśmiennictwa demonologicznego w polskim oświeceniu.
- Obraz Zachodu w korespondencji Stanisława Doliwy Starzyńskiego z lat 1825–1847.

Jacek Kowalkowski

- Edycja kazania pogrzebowego J.G. Borka dla Barbary z Heidensteinów Wolskiej (1751).

Jerzy Łukowski

- Badania nad polską myślą polityczną XVIII w.

Iwona Maciejewska

- Praca nad książką „Miłość i erotyzm w piśmiennictwie czasów saskich”.
- Przygotowanie artykułu „Między Wenerą a Marsem. Wojny, bitwy, pojedynki w świecie barokowych romansów” — w oparciu o teksty z 1. połowy XVIII wieku, w tym anonimowej „Historii Ormunda z Libeina”.

Krystyna Maksimowicz

- Poezja powstania kościuszkowskiego — rekonesans.

Paweł Matyaszewski

- Biografia Monteskiusza.

Bożena Mazurkova

- Edytorska i literacka oprawa dzieł w drukach oświeceniowych (listy dedykacyjne, wiersze zalecające dzieło i autora).
- Poezja okolicznościowa na łamach „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”.
- Twórczość poetycka Franciszka Zabłockiego i Franciszka Dionizego Książnina.
- Książki w dobie stanisławowskiej w okolicznościowym darze ofiarowane.

Aleksandra Norkowska

- Obraz miasta i mieszczaństwa w piśmiennictwie stanisławowskim.
- Literatura okolicznościowa czasów stanisławowskich.
- Twórczość Walentego Gurskiego (przygotowanie edycji krytycznej).

Magdalena Ożarska

- Zagadnienia angielskiej diarystyki i intymistyki kobiecej 2. poł. XVIII i początku XIX wieku.

Wojciech Piotrowski

- Słownik elit ziem wschodnich dawnej Rzeczypospolitej (1700–1900).
- Studia o zapomnianych pisarzach kręgu krzemienieckiego.
- Adam Kazimierz Czartoryski — literat, mecenas sztuki i nauki.

- Świat poetycki Wojciecha Miera.
- Życie szlachcica kresowego – nad Pamiętnikami Szymona Konopackiego.

Józef Tomasz Pokrzywniak

- Prace nad przygotowaniem krytycznej edycji komedii Ignacego Krasickiego w ramach wielotomowej edycji „Dzieł zebranych” pod red. Z. Golińskiego.
- Na druk czeka rozprawa *Pisarze polskiego oświecenia po dwustu latach* oraz artykuł *Ignacy Krasicki o klasykach i klasycyzmie*, zrealizowany w ramach zamawianego projektu badawczego na temat klasycyzmu.
- Prace nad artykułem *Rosja Krasickiego i Karpińskiego* oraz studium interpretacyjnym wiersza F.D. Książnika *Do lutni*.

Jolanta Polanowska

- Polskie piśmiennictwo dotyczące sztuki ok. 1750–1830.
- Polska sztuka i architektura ok. 1750–1830.

Marian Ptaszyk

- Opracowanie zespołem 158 listów z korespondencji Samuela Bogumiła Lindego z Bazylim Anastasewiczem.

Kazimierz Puchowski

- Edukacja elit w nowożytnej Europie.
- Antyk w edukacji elit Rzeczypospolitej epoki oświecenia.

Wiesław Pusz

- Przestrzenie nocy i dnia w poezji polskiego oświecenia.
- Proza Stanisława Starzyńskiego.
- Twórczość środowiskowa i stosowana w latach 1795–1830.
- Długie trwanie rodzimego oświecenia.
- Spadkobiercy literatów: potomność i potomkowie.

Anna Reglińska-Jemioł

- Kultura taneczna epok dawnych – ze szczególnym uwzględnieniem teorii i praktyki sztuki baletowej epoki oświecenia.
- Libretto baletowe jako tekst literacki.
- Świadectwa odbioru przedstawień baletowych.

Dariusz Rolnik

- Kształtowanie, tworzenie, rozpad i „program” stronnictwa królewskiego 1778–1788.
- Obraz społeczeństwa szlacheckiego czasów stanisławowskich.

François Rosset

- Prace nad wydaniem dzieł wszystkich Benjamina Constanta.
- Prace nad wydaniem dzieł wszystkich Germaine de Staël.
- Prace badawcze nad oświeceniem szwajcarskim, a szczególnie nad formami pisarstwa w części francuskojęzycznej Szwajcarii.
- Prowadzenie interdyscyplinarnej i międzyuczelnianej szkoły doktoranckiej „La Suisse dans les Lumières européennes”.

Marie-Christine Skuncke

- Carl Peter Thunberg (1743–1828), Europe and Japan.

Klaudia Socha

- Praca nad bazą danych, która miałaby zawierać pełną dokumentację typografii i grafiki starych druków biblioteki Misjonarzy na Stradomiu w Krakowie (szczególnie interesują mnie druki osiemnastowieczne).
- Udział w grantie przygotowującym do druku źródła dotyczące reklamy i promocji książki w XVIII wieku — *Książka polska w ogłoszeniach prasowych XVIII w.* Grant pod kierownictwem prof. Danuty Hombek
- Praca nad tematem *Architektonika książki w XVIII w.*

Tadeusz Srogosz

- Wojewoda kijowski i generał lejtnant Józef Gabriel Stempkowski (zm. 1793).

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Elity polityczne Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta.
- Dokumenty rozbiorów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Edycja źródłowa.

Artur Timofiejew

- Edycja tekstów sybillińskich (wspólnie z A. Aleksandrowicz).

- Edycja pism Franciszka Morawskiego.
- Poezja żołnierska lat 1806–1814.

Ferenc Tóth

- Pensée militaire hongroise au XVIIIe siècle.
- La guerre austro-russo-turque de 1736–39.
- Correspondance diplomatique de la guerre de François II Rákóczi (1703–1711).

Dominique Triaire

- Relations culturelles entre la France et l'Europe centrale et orientale.
- Jean Potocki.
- Memoires de Stanislas Auguste.
- Emigration française en Europe orientale autour du duc de Richelieu.
- Histoire du livre et de la lecture.
- Voyages.
- Littérature française (roman, théâtre).

Piotr Ugniewski

- Ludwik XVI – Stanisław August. Propagandowe wizerunki równoległe w prasie międzynarodowej.

Monika Urbańska

- Prace nad edycją krytyczną wszystkich powieści Anny z Radziwiłłów Mostowskiej.

Filip Wolański

- Kaznodziejstwo bernardyńskie w epoce saskiej.
- Podróże mieszkańców Rzeczypospolitej w XVIII wieku.

Barbara Wolska

- A. S. Naruszewicz, *Poezje zebrane* – przygotowanie trzeciego tomu wydania krytycznego ze wstępem (kontynuacja).
- Poezja okolicznościowo-towarzyska „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”. Dokumentacja i opracowanie źródeł.
- Postaci władców i wodzów w poezji Stanisława Trembeckiego.

Jacek Wójcicki

- Recepcja poezji łacińskiej w Polsce.

- Edycja dramatów Stanisława Konarskiego.
- Poezja okolicznościowa wielkopolskiego środowiska magnackiego.
- Literatura okolicznościowa epoki napoleońskiej.
- Edycja utworów oryginalnych i przekładów Stanisława Staszica (*Ród ludzki*; L. Racine: *Religia*; Homer: *Iliada*).
- Twórczość literacka Stanisława Staszica — analiza i interpretacja.

Izabella Zatorska

- Polacy we Francji 1696–1795 (złożona do druku książka, reedycja bio-bibliografii z 2000 r., teraz z dr Małgorzatą Kamecką).
- Bernardin de Saint-Pierre i inni: kolonizacja Madagaskaru i Maskarenów w XVIII wieku.
- Marivaux i jego współcześni, czyli o związkach religii z literaturą francuską XVIII wieku inaczej.
- Przemiany epistemologii nowożytnej zapisane w literaturze francuskiej XVIII wieku.

Grzegorz Zając

- Twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza
- Proza Franciszka Salezego Jezierskiego.

Zofia Zielińska

- Stosunki polsko-rosyjskie w pierwszych latach rządów Stanisław Augusta.

Artur Zióntek

- Aleksandra Ogińska w literaturze i kulturze XVIII wieku.
- Michał Kazimierz Ogiński jako twórca i mecenas kultury.

Michał Zwierzykowski

- Samorząd sejmikowy województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1763.
- Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1733–1763 (edycja źródłowa).
- Przygotowanie do druku wiadomości z Wielkopolski w „Kurierze Polskim” w latach 1729–1760.

Antonina Żaba

- Prace nad tematem „Barokowe malowidła iluzjonistyczno-architektoniczne w Polsce. Problematyka geometryczna”.

Piotr Żbikowski

- Początki polskiego czasopiśmiennictwa po utracie niepodległości w r. 1795.

Projekty zbiorowe

Zakład Dramatu i Teatru IFP UAM kontynuuje rozpoczęte w 2007 roku badania i prace nad międzynarodowym projektem, którym kieruje Dobrochna Ratajczakowa, pt. *„Teatr narodowy: idea i realizacje”*. W ramach projektu odbyła się w marcu 2009 roku w Poznaniu kolejna konferencja robocza z udziałem wybitnych badaczy teatru z Polski i zagranicy.

Tematy prac doktorskich powstających pod opieką członków Towarzystwa

- *„O rymotwórstwie i rymotwórcach”*. Ignacy Krasicki między starożytnościami i nowożytnościami (Ewa Zielaskowska, promotor B. Judkowiak).
- *„Poeta ludens” i jego zabawy z czytelnikiem w dobie staropolskiej i w czasach Oświecenia. Problemy komunikacji literackiej i społecznej* (Urszula Wich [rozprawa obroniona], promotor B. Wolska).
- *„Theatrum mundi” poza sceną – poezja Franciszka Zabłockiego. Edycja krytyczna ze wstępem* (Marta Szymor [rozprawa obroniona], promotor B. Wolska).
- *„Życia uczonych ludzi” Franciszka Ksawerego Dmochowskiego wobec tradycji gatunku* (Katarzyna Jagiełło [rozprawa obroniona], promotor J. T. Pokrzywniak).
- *Antyczny intertekst poezji polskiej czasów Stanisława Augusta* (Patryk Krzyżanowski, promotor M. Cieński).
- *Działalność Rady Nieustającej w latach 1778–1780* (Katarzyna Milik [rozprawa obroniona], promotor T. Srogosz).
- *Francis Hutcheson and the Scottish Enlightenment in a European context* (promotor K. Friedrich)
- *Państwo Śródka w kulturze materialnej i w piśmiennictwie XVIII wieku* (Monika Kwietniewska [praca obroniona], promotor I. Kadulska).
- *Czytanie Racine’a w polskim oświeceniu* (Izabela Meler [praca ukończona], promotor I. Kadulska).
- *Dramat i teatr Franciszka Dionizego Książnina* (Magdalena Toczyńska, promotor I. Kadulska).

- *Warszawska publiczność teatru Wojciecha Bogusławskiego* (Adam Bukowski, promotor I. Kadulska).
- *„Kucharz doskonały”. Historyczno-kulturowy fenomen kuchni staropolskiej* (A. Kleśta-Nawrocka, promotor J. Dumanowski).
- *Wojewoda kaliski Augustyn Działyński. Studium elitarnej tożsamości* (Stanisław Krakowski, promotor J. Dumanowski).
- *L’histoire culturelle du vin français en Pologne en XVII et XVIII siècles* (Dorota Lewandowska, promotor J. Dumanowski).
- *Kuchmistrzostwo. Smak, tożsamość i hierarchia w Polsce i w Czechach w XVI–XVIII wieku* (Magdalena Spychaj, promotor J. Dumanowski).
- *O ziemiańską odmianę poematu dydaktycznego* (Marzena Wojciechowska, promotor P. Żbikowski).
- *Jan Kazimierz Baluze. Od pazia Jana Kazimierza do ambasadora Francji w Rosji* (Katarzyna Urlewicz, promotor J. Dumanowski).
- *„Tempus edax rerum. (Czas żarłoczny wszystko pożera.) Podróż po śladach w pismach Henryka Lubomirskiego* (Dorota Chłanda, promotor I. Zatorska).
- *Kolonie francuskie w rejonie Morza Karaibskiego w drugiej połowie XVII i w pierwszej XVIII wieku* (Aleksandra Dmowska, promotor I. Zatorska).
- *Egzotyzm w literaturze francuskiej pierwszej połowy osiemnastego wieku jako próba opisu świata spolaryzowanego* (Katarzyna Wiśniewska, promotor I. Zatorska).
- *Organizacja i funkcjonowanie poczty królewskiej za Stanisława Augusta* (Rafał Zgorzelski, [praca obroniona], promotor J. Dumanowski).
- *Funkcja ozdób i ubiorów w literackich obrazach kobiet polskiego oświecenia* (Agnieszka Warcholak, promotor I. Kadulska).
- *Elegia pastoralna od XVII do XIX wieku* (Renata Kurek, promotor G. Bystydzieńska).
- *Idee populacjonistyczne w Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVIII wieku* (Iwona Wołyniec, promotor T. Srogosz).
- *Maskarada w powieści angielskiej XVIII wieku* (Jakub Lipski, promotor G. Bystydzieńska).
- *O Józefie Koblańskim – zapomnianym poecie Oświecenia* (Zbigniew Tuta, promotor B. Wolska).
- *The History of Nevel’ from the Earliest Times to 1772* (Paul Marsh, promotor R. Butterwick).
- *Polish-Greek Relations in the Romantic Period (1821–1831)* (Charalampos Kissanis, promotor R. Butterwick).

- *The Gardens of Izabella Czartoryska* (Agnieszka Whelan, promotor T. Butterwick).
- *Obraz Europy końca XVII i początków XVIII w. w relacjach polskich podróżników* (Maciej Kowalski, promotor J. Dygdała).
- *Poezja na łamach „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”*. Edycja ze wstępem (Małgorzata Pawlata, promotor B. Wolska).
- *Polityka rosyjska wobec Rzeczypospolitej w dobie przetworu przymierzy (1755–1758)* (Tomasz Szwaciński, promotor Z. Zielińska).
- *Polska recepcja twórczości Diderota* (Berenika Palus, promotor M. Cieński).
- *Proza diariuszowa Adama Naruszewicza* (Magdalena Bober-Jankowska, promotor T. Chachulski)
- *Rola czasopism Piotra Świtkowskiego w przenoszeniu niemieckiej kultury oświeceniowej na grunt polski* (Dorota Sidorowicz, promotor M. Cieński).
- *Satyra na kobiety w poezji angielskiej XVIII wieku (Jonathan Swift, Lady Mary Montagu, Alexander Pope)* (Joanna Barlak-Celińska, promotor G. Bystydzieńska)
- *Sentymentalizm w poezji polskiej późnego oświecenia (1795–ok. 1820)* (Anna Jończyk, promotor R. Dąbrowski).
- *Status urzędnika w centralnych instytucjach policyjnych w okresie panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego* (Kinga Wyrzykowska, promotor T. Srogosz).
- *Twórczość poetycka Dyzmy Bończy Tomaszewskiego* (Renata Śniadowska, promotor A. Timofiejew)
- *Twórczość Wojciecha Miera w kontekście poezji polskiego rokoka* (Dominika Świątoniowska, promotor R. Dąbrowski).
- *Udział nowożytnej administracji w procesie medykalizacji szpitali na ziemiach polskich w latach 1764–1815* (Damian Pluta, promotor T. Srogosz).
- *Wodewil w teatrze polskim XIX wieku* [nr projektu grantowego: N105 030 32/2240] (Marta Mielcarek, promotor D. Ratajczakowa).
- *Życie i działalność Stanisława Brezy (1753–1847)* (Magdalena Kubik, promotor T. Srogosz).
- *„Polak w Paryżu”. Francja i droga do Francji w opisach podróżników doby stanisławowskiej* (Aleksandra Janiszewska, promotor A. Grześkowiak-Krwawicz).
- *Antoni Gorecki w perspektywie autografów paryskich (edycja krytyczna wybranych tekstów oraz ich omówienie)* (Agnieszka Stasińska-Kołata, promotor W. Puszczyk).

- *Epistemologia w ujęciu Jana Śniadeckiego i Dougalda Stewarta* (Luiza Basek-Neels, promotor S. Janeczek)
- *Filozofia w Akademii Potockiej* (Andrzej Rylka, promotor S. Janeczek)
- *Les manuscrits politiques clandestins sous le règne de Gustave III* (Annie Mattsson, promotor M.-C. Skuncke).
- *Postać uczonego w twórczości Jana Potockiego* (Anita Czerwińska, promotor J. Ryba).
- *Twórczość pani de Souza* (Iwona Ryguła, promotor R. Bochenek-Franczakowa).

KONFERENCJE 2009

Od 27 do 29 maja 2009 w Konstancinie-Oborach obradowała konferencja *Umysły zniewolone. Literatura pod presją*, której plon ogłoszony został w jubileuszowej, XV serii rocznika „Napis”, poświęconego literaturze okolicznościowej i użytkowej. Zagadnienia XVIII-wieczne i oświeceniowe poruszone zostały w siedmiu referatach: Agata Ročko, *„Uwagi do zupełnego zabierających się w stan małżeński szczęścia służące...”* — osiemnastowieczny poradnik byłego pijara, Aleksandra Pawła Zatorskiego. *Próba wyzwolenia czy tradycja?*; Iwona Maciejewska, *„Te rzeczy...”* — przejawy autocenzury w prezentowaniu treści erotycznych (na przykładzie prozy czasów saskich); Krystyna Maksimowicz, *Jak więźniowie Nikołaja Repnina radzili sobie z cenzurą podczas pobytu w niewoli kałuskiej?*; Wojciech Kaliszewski, *O niektórych przypadkach autocenzury w poezji stanisławowskiej*; Aurelia Has, *Jakobiński ruch wolnościowy w Polsce pod presją państw zaborczych w poezji lat 1789–1794*; Marcin Kuźma, *Walka „Korespondenta Warszawskiego” z cenzurą — rekonesans badawczy*; Danuta Kowalewska, *„Do mego Cenzora”. Stanisława Staryńskiego potyczki z zoilami*.

[Jacek Wójcicki]

W dniach 2 i 3 czerwca 2009 w Kijowie odbyła się międzynarodowa konferencja poświęcona dziełu i życiu Jana Potockiego (Colloque International Jean Potocki), stanowiąca trzecie już w ostatnich latach spotkanie specjalistów zajmujących się tym wybitnym oświeceniowym pisarzem. Pomysł szerokiego przeglądu najnowszych osiągnięć w badaniach nad Potockim narodził się w 2007 roku, podczas XII Międzynarodowego Kongresu Badaczy XVIII wieku w Montpellier,

w kręgu młodych badaczy Potockiego, skupionych w Instytucie Badań nad Renesansem, Klasycyzmem i Oświeceniem tamtejszego uniwersytetu. Obrady kongresowej sekcji poświęconej Potockiemu w 2007 roku, tylko w pewnym stopniu dały obraz tych badań. Niedosyt postanowiono wypełnić organizując następne spotkania, które odbyły się w dwu ojczyznach Jana Potockiego: w 2008 w Polsce — zorganizowane wspólnie przez IRCL i Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, oraz w 2009 na Ukrainie — zorganizowane przez IRCL i Narodowy Uniwersytet Tarasa Szewczenki.

Podczas dwudniowych obrad na uniwersytecie kijowskim, w których wzięli udział badacze z Francji, Belgii, Szwajcarii, Norwegii, Włoch, Polski i Ukrainy, i które prowadzono po francusku i po ukraińsku z symultanicznym tłumaczeniem, wygłoszono dwadzieścia sześć referatów. Ich większa część poświęcona była dziełu Potockiego, przede wszystkim *Rękopisowi znalezionemu w Saragossie*, choć znalazły się także dwa referaty na temat twórczości teatralnej Potockiego. Referaty poświęcone życiu Potockiego na Ukrainie (głównie w Tulczynie), wygłoszili przede wszystkim historycy i literaturoznawcy z Kijowa. Był wszakże jeden referat wygłoszony przez archeologa z Uniwersytetu Sorbonne I, który przedstawił zapoczątkowane na terenie Syberii z inicjatywy Jana pierwsze badania nad zlodowaciałymi szczątkami mamutów. Po zakończeniu konferencji część uczestników udała się na trzydniową wycieczkę do Sofiówki, Tulczyna, Pikowa i Uładówki.

[Marek Dębowski]

W dniu 23 czerwca 2009 r. w Instytucie Filologii Polskiej AP w Siedlcach odbyło się Colloquium *Stefania Skwarczyńska. Osoba, myśl, spełnienia*. Bezpośrednim organizatorem był prof. Antoni Czyż oraz dr Renata Tarasiuk — kierownik Pracowni Literatury Stosowanej. W czasie jednodniowych obrad (11 referatów) wygłoszono trzy referaty dotyczące pośrednio i bezpośrednio XVIII wieku: Artur Zióntek: *Jakub Boczyłowicz i literatura stosowana przełomu XVII i XVIII wieku w Polsce. Wokół badań*; Marcin Pliszka: *Sen jako gatunek literacki* oraz Andrzej Borkowski: *Konteksty genologiczne literatury. W kręgu badań Stefani Skwarczyńskiej*.

Konferencja była w całości poświęcona niezwyklej postaci prof. Stefani Skwarczyńskiej oraz dyskusji wokół jej spuścizny myślowej. Organizatorzy zapowiedzieli druk materiałów pokonferencyjnych.

[Artur Zióntek]

16 czerwca 2009 r. miało miejsce sympozjum pod ogólnym tytułem *I Siedleckie Colloquium Edytorskie* (SCE). Było to wspólna inicjatywa Pracowni Edytorstwa IFP AP kierowanej przez dr Aleksandrę Pethe oraz Sekcji Historycznoliterackiej Siedleckiego Towarzystwa Naukowego. SCE miało być niewielkim roboczym spotkaniem prezentującym edytorski aspekt badań prowadzonych przez pracowników IFP AP. Niemniej kolejne edycje SCE są już planowane jako ogólnopolskie spotkania naukowe.

Podczas pierwszej edycji SCE dużo mówiono o edycjach dzieł pisarzy barokowych i wpływie kształtu, jaki otrzymały na recepcję w wiekach późniejszych (Andrzej Borkowski o Stanisławie Samuelu Szemioście, Jolanta Sawicka-Jurek o Wespazjanie Kochowskim, Antoni Czyż o barokowej prozie mistycznej). Jedno wystąpienie dotyczyło bezpośrednio czasów oświecenia: Artur Ziótek: *Twórczość literacka Michała Kazimierza Ogińskiego w świetle problemów edytorskich*.

Materiały pokonferencyjne, zgrupowane w tomie: *Źródło – tekst – edycja. I Siedleckie Colloquium Edytorskie* (red. Aleksandra Pethe i Artur Ziótek) ukażą się drukiem w roku 2010.

[Artur Ziótek]

Międzynarodowa konferencja *Représentation du feu sur les scènes du théâtre et de l'opéra*, Montalbano Elicona (Sycylia), 18–22 września 2009. Głównym organizatorem międzynarodowej konferencji naukowej w Montalbano Elicona było Towarzystwo *Société Internationale d'Histoire Comparée du Théâtre, de l'Opéra et du Ballet* przy Université Paris IV — Sorbonne z siedzibą w Paryżu (we współpracy z władzami lokalnymi Montalbano Elicona — Comune di Montalbano Elicona Provincia Regionale di Messina oraz Uniwersytetem w Mesynie — Consorzio Universitario „Federico II” Università di Messina). Obrady w murach średniowiecznego Castello Federiciano zgromadziły liczne grono badaczy teatru, historyków literatury i muzykologów z Anglii, Belgii, Francji, Irlandii, Rumunii, Węgier, Włoch. Naukę polską w wygłoszonych referatach reprezentowały: Renata Borowiecka, Regina Chłopicka, Maria Cymborska-Leboda, Alicja Jarzębska, Barbara Judkowiak, Anna Reglińska-Jemioł, Halina Sawecka oraz Eleonora Udalska. Koordynatorką działań była Irena Mamczarz (Przewodnicząca Towarzystwa). Punktem wyjścia do naukowych rozważań i tematem wszystkich sesji był żywioł ognia — na scenach teatralnych, w tekstach dramatycznych, poezji i muzyce. Tak szeroko

nakreślona formuła konferencji zaowocowała tekstami z dziedziny literaturoznawstwa o charakterze interpretacyjnym (żywiół ognia postrzegany na przykład jako żywiół uczuć), nauki o teatrze (obecność ognia w przedstawieniach operowych, baletowych epok dawnych, dalej fajerwerki i iluminacje, alegoryczne wyobrażenia żywiołu na scenach europejskich XVIII wieku, wreszcie ogień jako środek wyrazu i metoda pracy współczesnych twórców teatru). Także w kręgu badawczych zainteresowań znalazły się dzieła muzyczne (motywy religijne w twórczości kompozytorów XVIII stulecia, twórczość Strawińskiego, czy Pendereckiego). Druk materiałów jest przewidziany na rok 2010.

[Anna Reglińska-Jemioł]

18 września 2009 r. odbyło się w Pile VI Spotkanie Staszicowskie, zorganizowane przez piłskie Muzeum Stanisława Staszica. Spotkanie rozpoczęto prezentacją książki Stanisława Czarnieckiego pt. „Pokłósie staszicowskie” (Piła 2009, Muzeum S. Staszica), która jest zbiorem opracowań tego autora (artykułów i wypowiedzi) z lat 1955–2008. Podczas sesji przedstawiono dziesięć referatów i komunikatów: „Myśl uniwersytecka Stanisława Staszica” (Adam Winiarz), „Francuskie inspiracje historii naturalnej Staszica” (Marian Skrzypek), „Filozofia przyrody Jamesa Huttona” (Stefan Zabieglik), „Zbiory geologiczne Towarzystwa Przyjaciół Nauk” oraz „Stasziciana Walerego Goetla” (Zbigniew Wójcik), „Stanisław Staszic – prekursor socjologii w Polsce” (Bronisław Treger), „Historyzm jako nowy paradygmat światopoglądowy epoki oświecenia na przykładzie koncepcji Stanisława Staszica” (Czesław Wróbel), „Geneza Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego” (Janusz Panasiewicz), „Udział Staszica w pracach Rady Stanu Królestwa Polskiego 1822–1826” (Maciej Usurski), „Amerykanistyczne lektury Stanisława Staszica” (Andrzej Abramowicz). Materiały z sesji zostaną opublikowane w 7. numerze „Zeszytów Staszicowskich”, który ukaże się około połowy 2010 r.

[Józef Olejniczak]

W dniach 29 i 30 września 2009 r. odbyła się w Lublinie międzynarodowa konferencja naukowa na temat: „Rok 1809 w literaturze i sztuce”, zorganizowana przez Zakład Historii Literatury Polskiej IFP UMCS. Komitet organizacyjny stanowili: dr hab. Barbara Czwór-

nóg-Jadczak (przewodnicząca) i dr hab. Artur Timofiejew, prof. prof. UMCS, dr Małgorzata Chachaj (sekretarz). Konferencja miała na celu przypomnienie wydarzeń roku 1809, które rozgrywały się na ziemiach Księstwa Warszawskiego i zaboru austriackiego, łącząc Polaków nie tylko poprzez bezpośredni udział w czynie orężnym, ale również poprzez wyrażające powszechny entuzjazm rozmaite działania kulturalne, twórczość literacką i publicystykę. W obradach uczestniczyli przedstawiciele wielu środowisk naukowych. Referat otwarcia zatytułowany *Zwycięski pochód złotych i białych orłów – rok 1809. Nowy etos patriotyczny*, wygłosiła prof. dr hab. Alina Aleksandrowicz. Profesor wykorzystwała mało znane relacje prasowe oraz unikatowe rękopisy, by odtworzyć atmosferę powszechnego entuzjazmu, jaki towarzyszył Polakom w czasie kampanii 1809 r. Drugi referat, dr. Hansa-Christiana Trepte z Uniwersytetu w Lipsku (*Polski rok 1809 w literaturze i sztuce z perspektywy niemieckiej*), zawierał ciekawe zderzenie perspektywy polonocentrycznej oglądu tych wydarzeń z perspektywą europejską. Z kolei dr hab. Roman Dąbrowski, prof. UJ, poddał analizie *Galicję oswobodzoną* Jędrzeja Świdierskiego. Zaś dr hab. Marek Nalepa, prof. UR, zaprezentował referat zatytułowany: *Pszczoly wergiliańskie, pszczoły napoleońskie w poezji porozbiorowej*. Dr hab. Artur Timofiejew, prof. UMCS, rozważał kwestię świadomości historycznej w poezji żołnierskiej roku 1809, uwypuklając zagadnienia z zakresu historii idei oraz poetyki. Natomiast dr hab. Sławomir Kufel, prof. nadz. UZ, poddał analizie wiersze, które powstały po śmierci księcia Poniatowskiego, współtworzące kult postaci bohatera spod Lipska. Dr Bohdan Królikowski (KUL) przybliżył zebranym wiedzę z zakresu historii militariów oraz przepisy dotyczące umundurowania epoki Księstwa Warszawskiego. Kolejne wystąpienie, mgr. Marty Skrzypek, poświęcone było portretowi satyrycznemu księcia Józefa Poniatowskiego w literaturze polskiej od romantyzmu po współczesność. Wystąpienie dr. Grzegorza Zająca (UJ) dotyczyło pamiętników o roku 1809 Juliana Ursyna Niemcewicza, w których autor utrzymywał i komentował bieżące wypadki polityczne. Z kolei dr Katarzyna Puzio porównała *Dzieje powstania Polski...* Kajetana Koźmiana z późniejszą o 50 lat pracą Fryderyka Skarbka *Dzieje Księstwa Warszawskiego*.

Drugi dzień obrad rozpoczęła dr hab. Barbara Czwornóg-Jadczak, prof. UMCS. Przedstawiła referat na temat: *Rok 1809 w poezji polskiej. Dokumentaryzm i peryfrastyczność*. Prelegentka rozważała problem przenikania dokumentaryzmu do wysokiej klasycystycznej

ody napoleońskiej. W następnym referacie dr Paweł Pluta (Zakład Narodowy im. Ossolińskich) przybliżył kwestię polskiej recepcji twórczości Edwarda Younga w roku 1809. Zaś mgr Jerzy Sobczak przypomniał najistotniejsze wydarzenia z zapomnianego Powstania Wielkopolskiego z 1809 r. Mgr Aleksandra Kabata (Biblioteka Czartoryskich) mówiła natomiast o Puławach książąt Czartoryskich w roku 1809. Dr Małgorzata Chachaj poddała analizie druk z roku 1809 pt. *Piosnki śpiewane na Teatrze Narodowym*. Ostatni referat wygłosiła dr Aleksandra Chomiuk, która porównała dwie opowieści o roku 1809 Wacława Gąsiorowskiego.

Podsumowania obrad i zamknięcia konferencji dokonała prof. dr hab. Alina Aleksandrowicz. W swoim wystąpieniu podkreśliła niezwykle szeroki zakres poruszanej tematyki, wskazanie przez referentów ważnych, nowych problemów badawczych, wysoki poziom zaprezentowanych wykładów i głosów w dyskusji, wagę konferencji, jako wydarzenia naukowego. Plonem sesji będzie książka.

[Małgorzata Chachaj]

W dniach 21–23 października 2009 roku odbyła się druga międzynarodowa konferencja na temat literatury i kultury angielskiej XVIII i XIX wieku (pierwsza konferencja miała miejsce w 2007 roku). Na konferencji przedstawiono 58 referatów w trzech sekcjach tematycznych. Referaty poświęcone badaniom nad wiekiem XVIII i początkami XIX wieku, dotyczyły następującej problematyki – różnych aspektów angielskiej powieści osiemnastowiecznej (problemy narracji w literaturze dziecięcej, narracja bezosobowa, intertekstualność u Fieldinga), a także poezji XVIII wieku (postaci kobiece w utworach Swifta, poezja religijna Cowpera), podróźniczki angielskie i ich relacje z początków XIX wieku, powieści Jane Austen, estetyka XVIII wieku, poglądy Adama Smitha i ich aktualność w XXI wieku.

Wykłady plenarne wygłosili między innymi – znany angielski badacz twórczości Jane Austen-Brian Southam, a wykład o początkach romantyzmu w Wielkiej Brytanii wygłosił dr Anthony Mandal z Uniwersytetu w Cardiff.

[Grażyna Bystydzińska]

16 października 2009 r. odbyła się w Krakowie organizowana przez katedrę Historii Literatury Oświecenia i Romantyzmu Wydziału Polonistyki UJ w ramach „Kolokwium Krakowskich” czwarta już jednodniowa konferencja na temat *Między oświeceniem a romantyzmem – różne oblicza klasycyzmu*. W programie, jako punkt wyjścia dyskusji, znalazło się pięć referatów: *Oświecenie–klasycyzm–nowoczesność* (Maciej Parkitny), *„Klasycyzm” czy „romantyzm”? O wątkach Platońskich w myśli estetycznoliterackiej I połowy XIX wieku* (Marek Stanisław), *„Chcę na Parnas, lecz nie wzleczę...” Klasycyzujący poeci parnasu wileńskiego (ok. 1815–1823)* (Monika Stankiewicz-Kopeć), *O romantyzmie i klasykach, raz jeszcze... Kilka przypomnień* (Elżbieta Wichrowska), *Zygmunt Krasieński i Kajetan Koźmian* (Andrzej Waśko). Dyskusja dotyczyła także problemów poruszanych podczas poprzednich spotkań poświęconych estetyce klasycyzmu. Przewidziano publikację tomu zawierającego teksty referatów przedstawionych w trakcie wszystkich czterech konferencji (10 X 2007, 15 IV 2008, 21 I i 16 X 2009) na ten temat.

[Roman Dąbrowski]

21 października 2009 r. Richard Butterwick wspólnie z Litewskim Instytutem Historycznym i Ambasadą Litewską w Wielkiej Brytanii zorganizował całodniowe kolokwium pod tytułem: *„Liberty, Power and Identity in the Grand Duchy of Lithuania. The Legacies and Lessons of the Commonwealth”*. Spotkanie sponsorowane było przez Ambasadę Litewską w Wielkiej Brytanii, Instytut Kultury Polskiej w Londynie oraz Anglo-Belarusian Society. Wśród referentów omawiających tematykę XVII–XIX-wieczną wystąpili Artūras Vasiliauskas, Gintautas Sliesoriūnas, David Frick, Jurgita Šiaučiūnaitė-Verbickienė, Mathias Niendorf, Richard Butterwick i Darius Staliūnas. Szczegóły na temat kolokwium dostępne pod adresem internetowym: <http://www.ssees.ucl.ac.uk/gdl.htm>

[Richard Butterwick]

VI Siedlecka Sesja Archiwalna. 1809–1915. W 200-lecie wyzwolenia Galicji zachodniej spod zaboru austriackiej. Siedlce, Archiwum Państwowe, 27 XI 2009 r.

27 listopada 2009 r. w gmachu Archiwum Państwowego w Siedlcach miało miejsce otwarcie wystawy i prezentacja wydawnictwa

Siedlce w dobie napoleońskiej 1809–1815. Wystawie towarzyszyła sesja naukowa, podczas której referenci zaprezentowali abstrakty artykułów zawartych w promowanym tomie. Współorganizatorami wystawy i konferencji były: Fundacja im. Stanisława Konarskiego (Warszawa) oraz Wojskowa Komenda Uzupełnień w Siedlcach.

Wystawa składała się głównie z dokumentów z epoki znajdujących się w Archiwum Państwowym w Siedlcach oraz grafik przedstawiających umundurowanie wojsk Księstwa Warszawskiego, pochodzących z Muzeum Wojska Polskiego. Funkcję prelegenta i komisarza wystawy pełnił Artur Rogalski (Archiwum Państwowe), który też był redaktorem naukowym tomu.

Sesję rozpoczęło wystąpienie Andrzeja Nieuważnego pt. *Polski wywiad przed kampanią 1809 r.* Następnie miały miejsce referaty bezpośrednio związane z Siedlcami i Podlasiem: Mirosława Roguskiego: *Od reprezentacji i służby obywatelskiej do służby urzędniczej. Kariery urzędników ziemskich i grodzkich liwskich w czasach Księstwa Warszawskiego*; Tomasza Osińskiego: *„Czcigodni weterani”. Epizod napoleoński w życiorysach lubelskich i podlaskich urzędników*, Andrzeja Chojnackiego: *Wojna i żołnierze departamentu siedleckiego w czasach Księstwa Warszawskiego* oraz Artura Rogalskiego: *Władze i ludność Siedlec w dobie napoleońskiej.* Kontekstualnym uzupełnieniem mówienia o tym ważnym politycznie i kulturowo okresie dziejów było wystąpienie Artura Ziontka pt. *Podróż epistemologiczna. Głosy wokół twórczości „legionowej” Cypriana Godebskiego.*

Konferencja i obfitujące w anegdoty dyskusje toczone podczas obrad dały bfitowały w szczególności analizowanie węzłowych problemów związanych z historią Siedlec i Polski początku XIX wieku. Przyjazna atmosfera sprzyjała także oficjalnym i kuluarowym namysłom nad koniecznością wieloaspektowych badań historycznych, historycznoliterackich i kulturowych tej epoki.

Książka jest nominowana do Nagrody Złotej Pszczoły 2009 w konkursie *Napoleońska Książka roku 2009.*

[Artur Ziontek]

Człowiek wobec natury — humanizm wobec nauk przyrodniczych, Wrocław 2–3 grudnia 2009 r. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego w ramach projektu *Humanizm. Idee, nurty i paradygmaty humanistyczne w kulturze polskiej,* kierowanego przez prof. dr hab. Alinę Nowicką-

-Jeżową. Kierownikiem zadania badawczego *Człowiek wobec natury – humanizm wobec nauk przyrodniczych* jest prof. dr hab. Jacek Sokolski. Badacze reprezentujący różne dyscypliny (historia i teoria literatury, filozofia, antropologia kulturowa) przedstawili referaty dotyczące przemian sposobu pojmowania natury, historii naturalnej, relacji natura–kultura w kontekście myśli i formacji humanistycznej w piśmiennictwie naukowym (ze szczególnym uwzględnieniem dzieł encyklopedycznych) i literackim od epoki renesansu po czasy współczesne. Wieku osiemnastego dotyczyły w szczególności wystąpienia: *Historia naturalna w „Nowych Atenach”* Benedykta Chmielowskiego (Bartosz Marcińczak), *Treści przyrodnicze w „Zbiorze potrzebniejszych wiadomości”* Ignacego Krasickiego (Paweł Kaczyński). Zwieńczeniem prac, których etap stanowiła konferencja, będzie wydanie w ramach projektu tomu *Humanizm wobec nauk przyrodniczych*.

[Paweł Kaczyński]

Wspólnoty: naród – społeczeństwo – państwo – Europa, Wrocław 4–5 grudnia 2009 r. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu *Humanizm. Idee, nurty i paradygmaty humanistyczne w kulturze polskiej*, kierowanego przez prof. dr hab. Alinę Nowicką-Jeżową. Kierownikiem zadania badawczego *Wspólnoty: naród – społeczeństwo – państwo – Europa* jest dr hab. prof. UW. Marcin Cieński. Referaty dotyczące udziału myśli i praktyki humanistycznej w procesach integracji i formowania wspólnot, kształtowania świadomości obywatelskiej, definiowania tożsamości zbiorowej w Polsce od czasów renesansu po dzień dzisiejszy wygłosili reprezentanci różnych dyscyplin badawczych (m.in. historia i teoria literatury, historia, prawo, filmoznawstwo). Osiemnastego wieku w znaczącej części dotyczyły wystąpienia: *Obecność i funkcja w kulturze polskiej europejskich humanistycznych tekstów renesansowych i tekstów antycznych fundamentalnych dla humanizmu: wspólnota czytelników – do przełomu oświeceniowo-romantycznego* (Maciej Eder), *Łacina w kulturze polskiej i proces transmisji wartości humanistycznych w kontekście tworzenia się wspólnoty: naród, społeczeństwo* (Patrik Czepanis), *Idea wolności a tworzenie się wspólnoty narodowej i państwowej – do początków XIX wieku* (Anna Grześkowiak-Krwawicz), *Człowiek – obywatel – prawo: kwestie prawne a myśl i praktyka humanistyczna w procesach budowania polskiego społeczeństwa i narodu – do przełomu oświeceniowo-romantycznego* (Anna Kochan),

Od członka rodziny do obywatela: wartości życia rodzinnego a idee i praktyka humanistyczna w procesach budowania polskiego społeczeństwa i narodu — do przelotu oświeceniowo-romantycznego (Paweł Kaczyński), *Wspólnota z Europą? Polska w europejskim kręgu wartości humanistycznych* (Marcin Cieński). Konferencja stanowiła etap prac prowadzących do wydania w ramach projektu *Humanizm...* tomu poświęconego omawianej problematyce.

[Paweł Kaczyński]

KONFERENCJE 2010

Czytanie poetów polskiego oświecenia — Kniażnin. Pracownia Literatury Oświecenia IBL PAN w Warszawie, Instytut Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego UŚ oraz Instytut Filologii Polskiej UKSW inicjują w roku 2010 cykliczne przedsięwzięcie naukowe, objęte formułą tytułową: *Czytanie poetów polskiego oświecenia*. Nawiązuje ono do podjętych już i sfinalizowanych drukiem szczegółowych odczytań twórców staropolskich, oświeceniowych, a także współczesnych. Celem planowanych badań i konferencji naukowych jest poddanie dyskusji poświadczeń wnikliwej lektury utworów oświeceniowych literatów — autorów ważnych, ale także niedocenianych. Nowe, pogłębione odczytania tekstów już znanych pozwolą skonfrontować dawne propozycje interpretacyjne z ustaleniami zawartymi w najnowszych studiach nad literaturą oświeceniową. Z kolei skupienie uwagi na utworach nieobjętych dotąd refleksją poszerzy dotychczasową wiedzę o źródłach inspiracji, walorach artystycznych i specyfice dorobku wybranych autorów. Cykliczne spotkania, którym towarzyszyć będzie edycja omawianych utworów oraz publikacja tomów obejmujących poszerzone wersje materiałów dyskutowanych w czasie obrad, umożliwią prezentację najnowszych zainteresowań doświadczonych, ale także młodych, początkujących badaczy literatury i kultury doby oświecenia oraz tendencji i kierunków w podejmowanych przez nich studiach.

W roku 2000 upłynęło 250 lat od urodzin, a w 2007–200 lat od śmierci jednego z najwybitniejszych literatów drugiej połowy XVIII wieku — Franciszka Dionizego Kniażnina. Zbliża się też kolejna, 260. rocznica urodzin puławskiego twórcy. Tematem obrad inicjujących

cykliczne przedsięwzięcie będą zatem utwory tego właśnie autora. Trzydniowa konferencja pt. *Czytanie poetów polskiego oświecenia – Książnin* odbędzie się w Zakopanem w dniach 26–28 kwietnia 2010 r.

[Tomasz Chachulski, Bożena Mazurkowa]

Na 7–9 czerwca 2010 roku w Poznaniu i Ciężeniu zaplanowana została kolejna konferencja współorganizowana przez redakcję „Napisu”, Uniwersytet Warszawski, IBL PAN, Szkołę Wyższą Psychologii Społecznej w Warszawie i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Hasło konferencji brzmi *Literatura i rytuały*. Referencje skupią się nie tylko na literackiej oprawie rytuałów sakralnych i piśmiennictwie związanym ze sferą *sacrum*, lecz także na innego typu kulturowych zachowaniach wspólnotowych o walorach rytualnych, manifestowanych w formułach słownych, oraz na literaturze odzwierciedlającej zrytualizowane aspekty sfery *profanum* kultury. Artykuły będące rozwinięciem referatów zostaną zamieszczone w XVI serii rocznika „Napis”.

[Jacek Wójcicki]

„Pourquoi le XVIIIe siècle?”, Dzień refleksji i debata pamięci prof. Ewy Rządzkowskiej, 21 marca 2010.

[Izabella Zatorska]

„Médecine et littérature”, Colloque international organisé par L’Institut d’Etudes romanes de l’Université de Varsovie avec la collaboration de l’Université de Montpellier III, 19–20 mai 2011, Warszawa UW.

[Izabella Zatorska]

W dniach 27–28 października 2010 Pracownia Literatury Oświecenia IBL PAN organizuje konferencję poświęconą edytorstwu oświeceniowemu (szczegóły podamy pod koniec lutego – po uzgodnieniu z prof. Grześkowiak-Krwawicz).

[Tomasz Chachulski]